

Markkanen Joulu 2008

Kotiseutulehti

Parkanon Jouluku

2008

Kannen kuvassa Ellanoora Impponen
mummunsa Kirsti Impposen kanssa.
Kuva Maarit Lehto.

Julkaisija: Parkanon Nuorisoseura ry

Painos: 1200 kpl

Paino ja taitto: Parkanon Kirjapaino

Toimituskunta: Maarit Lehto (pj)
Tarja Manner (siht.)
Maarit Malmberg
Taisto Nummi
Eleonora Printz

Piirroks: Niina Martikainen,
ellei toisin mainita.

Palautetta ja juttuvinkkejä

Parkanon Jouluku -lehdelle voi lähettää
osoitteeseen:
maarit.lehto@ylasatakunta.fi

Toimituskunta: Taisto Nummi, Tarja Manner, Maarit Lehto,
Maarit Malmberg ja Eleonora Printz.

Sisältö

Parkanon Nuorisoseuran tervehdys	1
Parkanon Joulun lehtitoimikunnan tervehdys	2
Parkanon kaupungin tervehdys	3
Parkanon seurakunnan tervehdys	4
Lasten matka, Laurin kysymys	5
Ilmatorjuntamies isänmaata puolustamassa	6
Eräs jouluku	9
Öykärin Jaakko, paikallinen persoonallisuus	10
Puetaan pellavaa päälle	12
Tervehdys Manitobasta	15
Salme Pinolan runoja	16
Sadan hehtaarin hiljaisuus	17
Parkanon nimikkolähetin mukana Botswanassa	18
Tero arvostaa kasvattajaseuraansa	20
Saako taloon tulla?	22
Joo, mä tiedän sen rukouksen	25
Lapsuusajan joulumuistoja	26
Musapyhisläisten jouluku	27
Parkanossa voi mainiosti harrastaa!	31
Taiteilija Germund Paaerin äidinkielen ylioppilasaine	32
Kansantanssijoilla kansainvälinen kesä	34
Vuoden Yrittäjä luottaa laatuun ja palveluun	36
Muistovärssyjä 90 vuoden takaa	37
Kissakiven kyläyhteisöllä rikas menneisyys	38
Huvin vuoksi tuhertelu poiki pilapiirtäjän pestin	42
Kansalaissovinnon välttämättömyys	44
Leena Perälä, 200-prosenttisesti parkanolainen	47
Polskasta balladiin, Tuomas Hyytisen sävellyksiä	48

Lahjoja Parkanossa

Korvatunturilla pakattiin viimeisiä lahjapaketteja. Kaikilla pienillä joulupukin apulaisilla tuntui olevan kova kiire. Jokaisella tontulla oli oma nimikko-kaupunkinsa ja -kuntansa, jonka asukkaille lahjoja piti pakata. Kaikki halusivat suoriutua tehtävästään hyvin, sillä joulupukilla oli tapana aina joulun jälkeen palkita se tonttu, joka oli hänen mielestään selviytynyt tehtävästään parhaiten. Touhua ja tohinaa siis riitti. Oli kuitenkin yksi tonttu, joka ei kiirehtinyt. Tonttu, joka vastasi parkanolaisien lahjoista, istui joulupukin polvella tuvan pöydän ääressä ja pisteli hyvällä ruokahalulla joulumuorin laittamaa riisipuuroa. Joulupukkia pienen tonttupojan ruokahalut hymyilyttivät, mutta sitten huomasi pukkikin kysyä:

– Minkäs takia sinä et ole lahjoja pakkaamassa oman kaupunkisi väelle, niin kuin kaikki muut ovat? Pieni tonttupoika söi suunsa tyhjäksi ja pyyhi suupielensä pöytäliinan reunan, siisti tonttu kun oli. – Katsos pukki, Parkanossa lahjoja on jaettu pitkin vuotta. Parkanossa on vilkas yhdistystoiminta, siellä toimii monia yhdistyksiä ja järjestöjä. Niissä on tänäkin vuonna annettu paljon joulumieltä joka kuukausi, ei vain näin joulun aikaan. Moni yhdistys toimii vain muutamien aktiivisten ihmisten voimin, mutta he tekevätkin sitten työtään suurella sydämellä.

Joulupukki kuunteli tarkasti ja nyökytteli. Hän tunsi hyvin yhdistyselämää, olihan hän muun muassa Korvatunturin Tonttuvauvklubin kunniajäsen ja Senioritonttujen aktiivijäsen. Pieni tonttupoika puki polvella nappasi joulumuorin korista yhden piparkakun ja sitä mutustellessaan jatkoi innokkaasti:

– Sinä pukki, jos kuka tiedät, että lahjan voi antaa niin monella tapaa. Tänä vuonna minä olen keksinyt parkanolaisille hyvän lahjaidean. Lahjaksi voisi nimittäin antaa mahdollisuuden harrastukseen. Parkanossakin voi näin tehdä. Lahjapaketista voi ilmestyä vaikka tanhukengät ja kansalaisopiston kurssimaksun verran rahaa. Tai lahjakortti ratsastustunneille, viulutunneille tai vesijumppaan. Tai vaikka lupaus vahtia lapsia, kun äiti menee taidekerhoon tai isä entisöintipiiriin ja pelaamaan salibandyä. Mahdollisuuksia on paljon. Ja se on varmaa, että tällaisesta lahjasta on iloa koko vuodeksi.

Joulupukki pörrötti pienen tonttupojan päätä. Kyläpä tonttupoika olikin keksinyt mainion tavan lahjoittaa hyvää mieltä.

– Mitä sinä antaisit niille aktiivisille ihmisille, jotka eri yhdistyksissä toimivat ilman mitään palkkaa? Tonttupoika tuumi hetken.

– Heille on vaikea keksiä lahjaa. Minä toivon heille tietenkin lisää auttavia käsiä ja innokkaita mieliä, jotta toiminta jatkuisi joka yhdistyksessä. Minä toivon myös, että aktiiviset talkoolaiset ja yhdistysten vetäjät huomaavat saaneensa lahjan aina, kun lapsi saapuu iloisin mielin harrastukseensa tai, kun nuori oppii jotakin uutta pitkään harjoiteltuaan tai, kun vanhus kerta toisensa jälkeen kipeästä jalasta huolimatta jaksaa kävellä yhdistyksen viikkotapaamiseen. Minä toivon heille voimia ja vilpitöntä iloa siitä työstä, mitä he vapaaehtoisena tekevät. Joulupukki nyökkäsi ja huokaisi tyytyväisenä. Kyllä joulun on vuoden parasta aikaa. Jos on tarkkana, voi huomata, että joulun paras lahja on jo saatu. Tai että se on istahtanut polvelle.

Riemullista Joulua & Innokasta ja Osallistuvaa Mieltä Vuodelle 2009!

Parkanon Nuorisoseuran puolesta
Maarit Malmberg

PS Olet sydämellisesti tervetullut Parkanon Nuorisoseuran toimintaan mukaan!

Joulutervehdyksiä läheltä ja kaukaa

Neljännesvuosisata sitten Parkanon Joulun tuon aikaisen toimituskunnan puheenjohtaja Irja Yli-aho muisteli mennyttä kesää, joka tullaan muistamaan ”oikeana vanhan hyvän ajan kesänä”. Samana syksynä marjastajat nauttivat metsän antimista, jättikokoisista mustikoista.

Vuoden 2008 kesää ei voi hellekesäksi kehua, eikä näillä seutuvilla nautittu myöskään jättimäisistä mustikoista- hyvä jos ylipäätään löytyi yhtäänkään siniposkisia herkkuja talven varalle.

Vaan yhtymäkohtiakin vuoteen 1983 löytyy; Yli-aho toivoo, että toimituskunnan puheenjohtajuudesta luopunut Arvi A Koivisto pysyy parkanolaisien ja Parkanon Joulun ystävänä. Ja kuten voimme nyt 25 vuotta myöhemmin todeta on Yliahon toive käynyt toteen. Tässäkin kotiseutulehden numerossa on kaksi Koiviston kirjoitusta. Kiitokset niin hänelle kuin muillekin kirjoittajille.

Kotiseutulehdellä on ystäviä myös muilla manteleilla. Lehden julkaisuajankohta on määriteltykin siten, että lehti ennättää joulutervehdyksenä niin Kanadaan, Australiaan kuin muihinkin meistä katsoen kaukasiin maihin. Pitkäänkin ulkomaila asuneille entisille parkanolaisille on mieluisaa kuulla synnyin- ja kotiseudultaan niin muisteloita menneiltä vuosikymmeniltä kuin saada tuoretta tietoa. Tämä käy ilmi myös Salme Pinolan lähettämistä tervehdyksistä. Yli 50 vuotta sitten Kanadaan muuttanut Pinola muistaa lapsuutensa joulut Parkanossa. Hän ilahduttaa lukijoita myös kirjoittamillaan runoilla.

Erityisen hienoa on, että eri-ikäiset nykyiset ja entiset parkanolaiset kirjoittavat ajatuksistaan ja muistoistaan kotiseutulehteen. Vallan mukava on lukea 17-vuotiaan Anni-Lotta Poussan mielipiteet, kun hän kirjoituksessaan laittaa kuria niille, jotka narisevat ettei Parkanossa löydy harrastusmahdollisuuksia. Asian voi todella miettiä siten kuin Anni-Lotta; mitä kaikkea meillä täällä onkaan. Aina on myös parannettavaa, kuten nuori kirjoittaja toteaa, mutta resurssit on otettava huomioon. Kannattaa ehkä kokeilla hänen antamaansa vinkkiä ja kokeilla harrastukseen paikkakunnalta löyty-

vää lajia ilman ennakkoluuloja. Vaihtoehtoja todella löytyy.

Paikallinen perinneharrastus, kansantanssi, voi edelleen vahvasti. Ritva Ichtertzin johdolla pistävät monet ryhmät jalalla koreasti, ja lapset ja nuoret saavat myös kansainvälisyyskasvatusta harrastuksensa myötä. Tänä vuonna Viirkantti ja Kapsakat nauttivat norjalaisesta elämänmenosta ja maisemista ja Kipakat-ryhmällä oli ikimuistoinen matka Ranskaan.

Nuorimmat terveiset tulevat tänäkin vuonna mysapyhiksestä, jossa lapset ovat piirtäneet ja kirjoittaneet aiheenaan joulu. Kuvista ja kirjoituksista selviää, että lapsille joulu Jeesuksen syntymäpäivä, jolloin joulupukki tulee käymään lasten luona, mutta sitä ennen on siivottu. Ja jouluun kuuluvat piparit, joulukuusi, saunominen, lahjat ja hyvä ruoka. Lumikin näyttää olevan mukava juttu, joten valkoista joulua odotellessa

Parkanon Joulun lehtitoimikunta toivottaa

Rauhaisaa Joulua

Maarit Lehto

"Joulu saapuu jokaiselle, lapselle ja aikuiselle..."

Parkanon kaupunki valmistautuu eri toimipisteissä jouluun. Kaikkein pienimpien mieli on jännittynyt ja odotusta täynnä. Päiväkodeissa ja kouluissa vietetään joulujuhlia, joissa vanhemmat voivat seurata lastensa esiintymistä. Palvelutalossa ja sairaalassa jouluun valmistaudutaan aivan samalla tavalla kuin kotona. Maukas jouluruoka, jouluaaton hartaus ja joulupukki kuuluvat niidenkin perinteisiin.

Joulu on meille suomalaisille tärkeä juhla. Se merkitsee vapaata arjen aherruksesta ja tohinasta. Monet Parkanosta pois muuttaneet matkustavat jouluksi tänne kotiseudulle viettääkseen suuren juhlan perheen ja sukulaisten kanssa lapsuuden maisemissa. Joulu on myös menneiden sukupolvien kunnioittamista ja muistamista. Monen matka kulkee jouluaattona Parkanon hautausmaalle ja kotikirkkoon jouluhartauteen. On aika hiljentymisen ja rauhoittumisen.

Parkanon kaupungin puolesta toivotan kaikille
Parkanon Joulun lukijoille oikein Rauhallista joulunaikaa
nurmolaisen runoilijan Helena Viertolan sanoin.

*Taas kun syttyy joulukynttilät,
takaa vuotten muistot elpyvät.
Saapuu luokse aika rakkaihin
tuoden hetket kalliit takaisin.
Vielä muistan pirtin lämpimän,
kyusen luona hetken viivähdän.
Näen lapset jouluriemuineen,
kuulen joulunvirren sävelen.*

*Lapsuusjoulu lailla enkelin
vielä saapuva on takaisin.
Loistaa tähdet, mieli kirkastuu,
arkipäivän huolet unhoittuu.
Kaikki yhteen saamme käydä näin
isä, äiti, lapset lähekkäin.
Lapsuusjoulu... hetken olet vaan,
vaikka unhoitu ei milloinkaan.*

*Muistoon liittyy lämpö, rakkaus,
tunnen, joulun suuri siunaus.
Vasta nyt sen kaiken ymmärrän,
kun mä kuljen tietä elämän.
Vielä kerran päästä tahtoisin
jouluun lapsuuteni takaisin.
Hymy veikon, siskon pienoisen
niitä jouluihini kaipailen.*

Taina Niiranen
päivähoidon johtaja

Paras joululahja on joulu itse

Tunnustaudun jouluihmiseksi, vaikka joulu on kuormittava vaihe erityisesti työssäni. Olen saanut elää joulun sanoman joka joulu moneen kertaan, eikä se tule yhtään arkipäiväisemmäksi.

Kaikkien joulu ja joulujuhla on omanlaisensa ja siksi aina erilainen. Joulun sanoma, Jeesuksen syntymisestä Vapahtajaksemme, kirkastuu monella tavalla. Koen iloa erityisesti lasten ilosta ihmeen ja salaisuuden edessä. Iloinen jännitys odotettavissa olevasta saa silmät säkenöimään, suut hymyyn. Lapsi ja joulu kuuluvat yhteen. Tässäkin toteutuu Jeesuksen kehoitus pyrkiä lapsen kaltaisuuteen. Ymmärtääkseni lapsella on mahdollisuus parhaiten ymmärtää ja vastaanottaa joulun sanoma.

Me aikuisetkin voisimme pyrkiä lasten kaltaisuuteen, iloon saamastamme lahjasta ja vilpittömään vastaanottamiseen, vaikka emme aina loppuun asti ymmärtäisikään lahjan merkitystä. Jumalan teko, antaa ihmiskunnalle Vapahtaja, ei ole riippuvainen meidän ymmärryksestämme tai meidän uskostamme. Kaikki on lahjaa, jonka voi ottaa vastaan, uskomme määrästä riippumatta.

Joulun odotukseen liittyy paljon kaunista ja herkkää. Tällaisia ovat esimerkiksi enkelit, joiden tehtävänä oli kulkea Jumalan lähettiläinä kertomassa viestiä tulevasta. Pienet enkelit liihottelevat meidänkin joulussamme kertoen ”älkää pelätkö... teille on syntynyt Vapahtaja!”

Satuolennot, tontut ja joulupukki, välittävät nekin joulun sisintä. Ne välittävät iloa muille puuhillaan ja lahjoillaan. Näin lahjan antaminen on aina muistutus Jumalan joululahjasta meille. Eräs lasten joulukertomuskirja päättyy joulupukin sanoihin: ”Ai-

na, kun kerron joulukertomuksen, tunnen lämpöä sydämessäni. Paras joululahja on joulu itse”.

Olen viettänyt monet joulut parkanolaisten lasten joulujuhlissa, nähnyt paljon enkeleitä tuomassa ilosanomaa. Tämä on viimeinen työjouluuni ja tahdonkin kiittää teitä kaikkia yhteisistä hetkistä joulun sanoman äärellä.

Maija-Liisa Lehdonmäki

Parkanon seurakunnan lapsityönohjaaja

Lasten matka

Ystävykset yhdessä
syksyisellä niityllä.
Miettivät, miks' taivaan rantaan laskee aurinko.
Taivaan rannan takana
odottaa kuu aikaansa.
Käpertyvät ystävykset vieri vierehen.
On paljon tuonut retki tää,
ei kaikkea voi ymmärtää,
Miten paljon elämä tää pitää sisällään.

Polut pienet kiviset,
ajatukset lämpöiset,
Lasten matka maailmalle alussa on.
Yli vuorten kiipeää,
niityn pohjaa pehmeää,
Jalanjälki jää kun lapset matkalla on.
On vielä paljon edessä,
Kaikkea ei ymmärrä,
Miten paljon elämä voi pitää sisällään.

Laulun sanat Eleonora Printz

Laurin kysymys

Miten voi Jumala olla olemassa,
jos sitä kukaan ei oo nähnytään?
Miten voi Jumala olla olemassa,
kun sitä kukaan ei ees piirräkään?
Näin tuumi mulle Lauri viisivuotias,
hän on aina kyselijä innokas.
Mä mitä teen, mä mitä nään,
en voi sitä ymmärtää.
Se oisko näin tai toispäin
vai vielä nurinpäin.

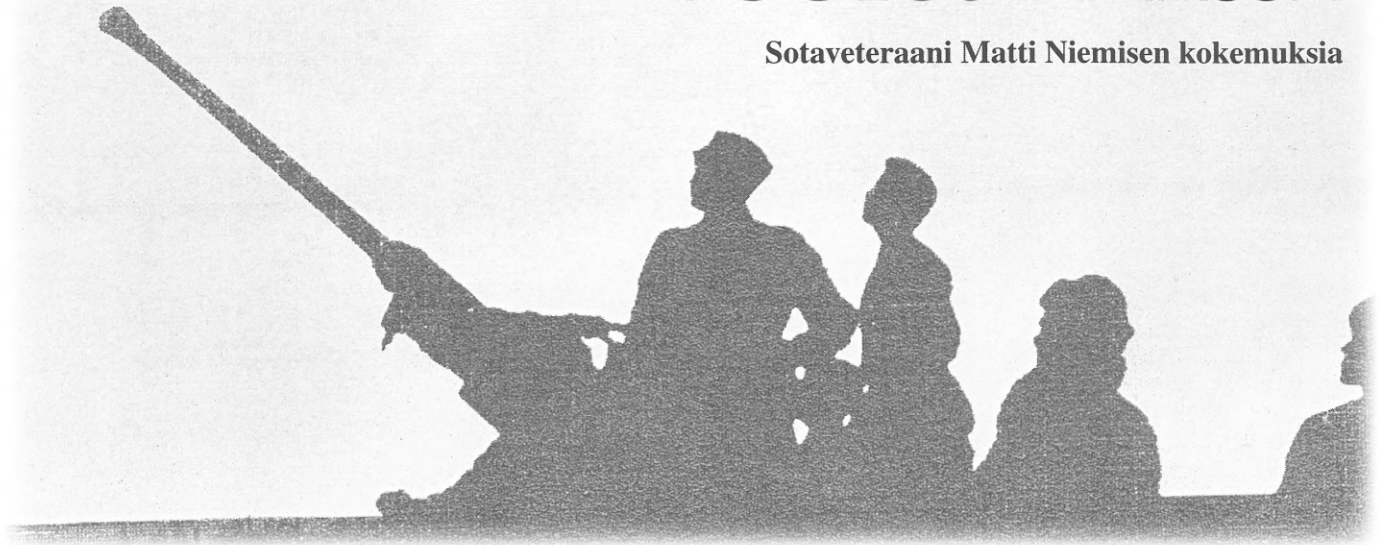
Jumalaa emme nää, Jumala on elämää,
sinut loi, isän sekä äidinkin.
Katsohan lapseni, katso ympärillesi
Jumalan luomaa tämä kaikki on.
Sai vastauksen Lauri viisivuotias,
hän on aina kuuntelija innokas.
Mä mitä teen, mä mitä nään,
en voi sitä ymmärtää.
Se oisko näin tai toispäin
vai vielä nurinpäin.

Tiedätsä Matilda tätä Jumalasta,
ei sitä piirretä ei nähdäkään.
Silti voi Jumala olla olemassa,
Hän loi sinut sekä itsenikin.
Näin kertoi Lauri viisivuotias,
hän on aina opettaja innokas.
Mä mitä teen, mä mitä nään,
en voi sitä ymmärtää.
Se oisko näin tai toispäin
vai vielä nurinpäin.

Laulun sanat Eleonora Printz

ILMATORJUNTAMIES ISÄNMAATA PUOLUSTAMASSA

Sotaveteraani Matti Niemisen kokemuksia

Arvi A Koivisto 29.02.08

Matti Nieminen syntyi 17.01.24. Lokakuussa viimeiseen iltahuutoon kutsun saanut Matti Nieminen oli tätä haastattelua tehtäessä 84-vuotias. Hän varttui miehen mittaan ja kävi kansakoulun Ikaalisten Pukaranperällä. Samalta kylältä löytyi myöhemmin myös vaimo Anna-Liisa ja Pukarasta lähtöisin on samoin tämän jutun kirjoittaja.

Matti Nieminen oli nuoresta lähtien reipas ja iloluontoinen. Joukkoon tullessaan hänellä yleensä oli jotakin hauskaa sanottavaa. Liikunnallinen nuorimies juoksi urheilu-

kentällä pikamatkoja muita nopeammin ja pituushypyssä lennot kantoivat parhaimmillaan yli 6 metrin rajan.

Matti teki koulun jälkeen kotitalallaan maatalouden töitä ja talvisin myös metsätöitä. Elettiin jatkosodan aikaa ja kolme vanhempaa veljeä oli jo rintamalla. Matti astui vuorollaan asepalvelukseen Santahaminaan 27.10.1942. Hän oli silloin 18-vuotias. Aselajiksi tuli ilmatorjuntatykistö, joka on tietynlainen erikoisaselaji. Koulutus annettiin 40 mm ruotsalaisella Bofors-tykillä. Meno oli ripeä-

Sotaveteraani Matti Nieminen Parkanon Kuivasjärvellä 2008. Kuva: AAK.

Matti Nieminen Syvärillä 1943.

Portaat miehistön korsiun lähtevät heti tykin takaa. M.N:n kuvakokoelma

Syvärin luostari. Kuva: AAK 1999.

tä, mutta kouluttajat ohjasivat toisinaan tarkoin aivan yhtä miestä kerrallaan. Uutta oppiessa aika kului nopeasti.

Rintamalle lähdettiin tammikuun lopussa. Matti oli silloin juuri täyttänyt 19 vuotta. Hänet lähetettiin muutaman kumppanin kanssa Aunukseen, Syvärin luostaria suojaavaan patteristoon täydennysmieheksi. Luostari oli ryhmä suuria rakennuksia, joihin oli sijoitettu muun muassa pari sairaalaa, pesula, ja armeijan vaatehuolto. Lähellä oli myös suuri Syvärin voimalaitos. Rintama Äänisjärven ja Laatokan välillä seuraili Syvärijoen suuntaa.

Luostarin vaiheilla näki myös paikallista siviiliväestöä. He asuivat lähellä olevissa tölleissä ja kävivät esimerkiksi pesulassa töissä. Monet tuntuivat ymmärtävän suomeakin, mutta välttelivät sen puhumista.

Patterilla meillä jatkui tiivis koulutus ja syyskuussa 1943 osallistuttiin sotilaiden taitokilpailuun. Sen voitti ilmatorjunnan sarjassa nelimiehininen tykkiryhmä, jonka yksi jäsen oli Matti Nieminen. Palkintona oli 10 vuorokauden loma. Harjoittelu nopeuteen ja tarkkuuteen tarjosi suuren edun myöhemmissä tiukoissa tilanteissa. Matti oli tykillä ampujana ja kertoi opetelleensa tehtävänsä niin, että olisi pystynyt panemaan säädöt kohdalleen vaikka pimeässä.

Keväällä 1944 havaittiin Syvärin vastarannalla vilkastuvaa liikettä ja aavistettiin vastapuolen valmistelevan hyökkäystä. Suomalaisten puolella tehtiin oman valmistelun ohella myös vetäytymissuunnitelmia kaiken varalta. Neuvostojoukkojen suuri hyökkäys alkoi ensin Karjalankannaksella 9.6.44. Tykkien jyly kantautui sieltä toiselle puolelle Laatokan ja luostarin tienoolta vartioivien ilmatorjuntamiestenkin korviin. Hyökkäys Aunuksessa yli Syvärin alkoi aamuvarkaisella 21.6.44 ankaralla tykistön rumputulella ja satojen pommikoneiden, hävittäjien ja maataistelukoneiden hyökkäysaalloilla.

Myös suomalaisten ilmatorjunnan taistelu kävi nyt täy-

sillä. Helpotuksia olivat sadepäivät, jolloin lentotoimintaa oli vähemmän. Neuvostojoukkojen suuren ylivoiman vuoksi aloitettiin vetäytyminen kohti Suomen vanhaa rajaa. Suuria vaikeuksia aiheutti vihollisen maihinnousu Laatokalta rantatielle Tuuloksen kohdalla. Joukkojemme onnistui kuitenkin ohittaa sulku kiertäen idempää huonolaatuisia sivuteitä pitkin. Rintama saatiin lopulta vakiinutettua Pitkärannan ja Loimolan tasolle heinäkuun puolella.

Tapahtumia ilmatorjuntamiesten sodassa

Etäisyysmittaaja Aimo Rossi kertoi: Olimme lähteneet luostarilta 21. kesäkuuta ja tykit olivat aluksi asemassa Vehkalammen kukkulalla, jonne ne oli jyrkkää rinnettä pitkin miesvoimin hinattu. Kukulalta oli mahdollista ampua pitkin voimalaitoksen tietä, jossa varsinkin maataistelukoneet pahoin häiritsivät hevosvetoisen kuormastomme kulkua. Siltä paikalta saimme kolme konetta alas.

Saimme myös ikäviä tappioita. Muonittajamme olivat vieneet kenttäkeittiön ja ajoneuvonsa tykeistä etäälle näkösuojaan. Sille kohtaa osui vastapuolen kenttätykin ampuma kranaatti ja molemmat miehet haavoittuivat. Toinen heistä kuoli joukkosidontapaikalla, mutta toinen palasi joukkoomme keittäen vielä monet maukkaat sopat ja leipoen kahvipullat.

Iltapäivällä olimme asemassa Enemajoella. Aunuksen ilmapuolustuskomentaja majuri S.Helppi tuli käymään luonamme. Todettuaan, että 40 mm tykeillä oli vain kahdeksan ammusta jäljellä, hän antoi määräyksen ampua pelkästään 20 millisillä. Ykköstykillä oli ampujana Matti Nieminen ja kuuli kai ohjeen. Hän sai kuitenkin lähes tyvän maataistelukoneen tähtäimeen ja ampui kaikki 40 mm kranaatit sitä kohti. Kone putosi tulisoituna viereiseen suohon. Tähän majuri: ”Huono tulikuri, mutta hyvin ammuttu!” Hän ilmoitti lähettävänsä Matti Niemisen aliupseerikouluun, kun sellainen taas alkaa.

Kannonkylän asemassa yritti hävittääjä nokkatykeillään tuhota meidät. Pari kertaa pörräsi yli suuliekit tikuttaen potkurin takaa. Ampui onneksi yli. Kun kolmannen keran kääntyi kohti saimme siihen osuman. Lentäjä pelastui heittoistuimella ja pyysi vangiksi jouduttuaan saada tavalta hänet pudottaneen tykin miehistön. Hän oli vastapuolen ilmavoimien majuri. Mies kaivoi taskuistaan lentäjän pikaevästä, suklaalevyjä ja jakoi meille, kai tunnustukseksi että olimme voittaneet, kertoi Matti Nieminen.

Samassa Kannonkylässä, vanhalla rajalla ilmaantui päällemme pommikone, joka avasi luukkunsa pudotellen terveisiä meikäläisten niskaan. ”Jesuh ku tuloo tuommoisia kirnummittaasia” sanoi pommeista Lapuan Tiisteljoelta oleva Eino Rinne, kun tapahtumaa maahan heittäytyneinä seurasimme. Sitten vähän sivullamme ollut tykki ampui ja osui koneeseen. Kranaatti meni avoimesta luukusta sisään laukaisten pudotusvalmiina olleen pommin. Kone räjähti ja katkesi ilmassa kahtia.

Muistuu mieleeni myös paha epäonnen hetki. Tykkimme oli suojaamassa kenttätukikistön patteria, kun kohti lensi vihollisen pommikone. Saimme siihen osuman, mutta pommilastissa oleva kone putosikin patteriin, jota suojasimme. Seuranneessa räjähdyksessä kuoli neljä ja haavoittui kaksi omaa miestä. Lisäksi hajosi yksi tykki. Järkytyimme. Tuntui, että syy oli meidän. Ei tullut uni silmään seuraavana yönä.

Ollessamme asemassa lähellä Laatokan rantaa ilmaantui taivaalle korkealla lentävä viholliskone, joka näytti valokuvaavan asemiamme. ”Korkeus 4000 metriä”, ilmoitti etäisyysmittaaja. Kierrellessään lentäjä laski konetta alemmaksi ja mitaaja ilmoitti ”korkeus 3000”. Eiköhän jo yritetä, ehdotti Matti Nieminen. Toinen laukaus osui ja koneen nokka kääntyi alaspäin. Samalla taivaalle aukeni kolme laskuvarjoa, katapultti-istuin oli heittänyt miehistön ulos putoavasta koneesta.

Ilmatorjuntamiehet saivat tänä kolmen viikon vaikeana jaksena Aunuksen ryhmän johtajalta, Paavo Talvelalta, hyvän arvioinnin toiminnastaan: ”Ne olivat aina siellä, missä niitä tarvittiin. Yksinomaan ilmatorjunta-aseilla

Puutalojen koristelua Aunuksen kaupungissa. Kuva: AAK 1999

ammuttiin alas yli 200 lentokonetta eikä yhtään it-yksikköä menetetty sekavissa tilanteissa”.

Aliupseerikouluun

Elokuun alkaessa Matti Nieminen pesi kesäpusakkansa joessa Laatokan takana ja ilmoittautui 03.08.44 Santahaminassa aliupseerikouluun. Sitten sota Neuvostoliiton ja Suomen välillä päättyi ja koulutus lopetettiin 20.09.44.

Kaikki oppilaat ylennettiin korpraaleiksi ja sijoitettiin uuden tilanteen tuomiin tehtäviin. Matti komennettiin kymmeneksi päiväksi Porkkalan kiireiseen evakuointiin, se alue kun oli Neuvostoliitolle vuokrattuna muutaman vuoden sodan jälkeen. Merkittävä tehtävä oli lähteä evakoille parakkeja pystyttävän komennuskunnan talousaliupseeriksi Veitsiluotoon. Sinne lähtiessä tuli myös ylennys alikersantiksi. Viimeiset kuukaudet armeijassa Matti toimi Riihimäen varuskunnassa liikunta-aliupseerina, hänellähän oli aliupseerikoulun todistuksessa liikunnasta kymppi. Siviiliin hän pääsi 03.03.45.

Matti Niemisen retki sotatiellä kesti kaksi vuotta ja neljä kuukautta. Kotiutuessaan hän oli 21-vuotias. ”En kokenut aikaa erityisen rankkana, kun siinä oli reipasta menoa ja taitoa vaativaa toimintaa. Minulla oli onni säilyä niissä rytinöissä eheänä. Ilmatorjunta oli mielestäni kiinnostava aselaji. Silti noin kauan oltuaan tuli kyllä mielellään kotiin jo”.

Myöhemmässä elämässään Matti Nieminen oli pitkään mm. Satakunnan Osuusteurastamon ostoasiamiehenä sijoituspaikkanaan Parkanon Kuivasjärvi. Siellä, talossaan, hän vietti vaimoineen eläkepäiviä, kun kahden lapsen perheetkin asuvat lähellä.

Kartta Aunuksen Laatokan puoleiselta laidalta.

Eräs joulu

*Se oli joulu kotona vuosien takaa
oli ohitse sota ja elämä vakaa.
Joulu oli ovella, tai ainakin portilla
oli ruuasta puutetta, se taisi olla kortilla.
Syötiin lanttua, silakkaa ja perunamuusia.
Ja vaatteita paikattiin, ei saatu uusia.*

*Oppikoulussa kävin mä koulua,
jonka puurojuhlassa myös juhlittiin joulua.
Kuuden kilometrin päästä mä oppia hain
sen jalkaisin kuljin ja liikuntaa sain.
Oli housuni harmaata flanellikangasta
yhtä harmaata kuin tehty lampaanlangasta.
Siihen tyytyä piti, kun muuta ei saatu
vaan lämmin ja pehmeä oli sen laatu.*

*Joululahjoja itse kotona kudottiin
ja me lapset toisille juonia punottiin.
Eräs siskoni oli villi ja nimeltä Aino
ja minä puolestain hyvin arka ja kaino.
Aino oli vanhempi, ei muuta kuin vuoden
hän kaikkea keksi, ihan tyhjästä luoden.*

*Aattona lahjoista nimiä tavattiin
oli jännitys suuri, kun niitä avattiin.
Pukin kontista kaksi lahjaa mä hain
hyvin pieni oli toinen; se oli sitruuna vain.
Oli Ainolla hauskaa, vähän enemmän kuin mulla
taisi pettyneen kyynelkin silmääni tulla.
Sain äidiltä tumput, hän tehdä ne taisi
eihän sellaisia kaupasta kympillä saisi.*

*Mitään suurta ei koskaan tehnyt oo mieli
mutta sitruuna sentään on pikkuisen pieni.
Se lahjaksi saatuna kirvelsi mieltä
ja kun sen sisulla söin, se myös kirveli kieltä.
Koskaan saatua lahjaa ei hukkaan saa heittää
yritin pettyneen mieleni itseksin peittää.*

*Tätä tarinaa ei saisi ymmärtää väärin
se oli leikkiä lasten hyvin suuressa määrin.
Myös pettymys haihtui kera nauravain suiden
se oli joulu vain joulu joukossa muiden...*

Viljo Sarlin
(runo kirjoitettu vuonna 1945)

Öykärin Jaakko, paikallinen persoonallisuus

Leena Perälä

Menneinä aikoina kylien elämää ja raitteja värittivät erikoislaatuiset, monille tutuiksi tulleet, persoonalliset henkilöt, jotka noudattivat omia elintapojaan. He olivat elämänsä tyytyväisiä, harmittomia, ympäristönsä hyväntahtoisen, ajoittaisen huolenpidon kohteena olevia, useimmiten mieshenkilöitä. Myös he ansaitsevat oman lukunsa paikallishistoriassa.

Eräs tällainen persoonallisuus oli Parkanon Kirkkojärven rantamaisemissa, Niemenperällä koko elämänsä asunut, 1800-luvun puolivälin jälkeen syntynyt Jaakko Hartusniemi. Häntä kutsuttiin epäsiistin olemuksensa vuoksi Öykärin Jaakoksi.

Jaakko eleli yksin vaaleanharmaan, kookkaan hevosen Myrskyn kanssa saman katon alla mökissään, johon valoa tuli pienestä ikkunapahasesta. Omasta petipaikastaan Jaakko saattoi nähdä hevosen liikehtimisen. Lämpöä antoi talvisaikaan jatkuvasti kasvava lantakasa, josta johtuikin, että hevosen takapää talliasunnossa oli paljon korkeammalla, kuin pääpuoli.

Elatuksensa Jaakko hankki kuljettamalla viikottain hevosellaan tavaraa Näsijärven rannalta, Kurun satamasta Par-

kanon kauppoihin. Matkaa yhteen suuntaan kertyi noin 50 kilometriä, eikä tiekään ollut niitä helppokulkuisimpia. Jaakko nouti myös viljakuormia Jalasjärven seudulta ja vei niitä vuorostaan myytäväksi Kurun satamaan. Hän viljeli omaa pientä maatilkkuaan ja myi vähäisellä tuotolla viljaa vakiintuneelle ostajapiirilleen.

Lusikka taskussa Jaakon luo kylään

Jaakko oli luonteeltaan hyväntahtoinen ja lapsirakas. Niemenperäläiset kertovat, miten jännittävää lapsena oli mennä Jaakon mökille vanhempien kielloista huolimatta. Lusikka oli hyvä olla mukana taskussa niin, ettei äiti vain näe. Viemisinä ystäväilleen lapsilla oli joskus lantunpalanen taskussa, jonka isäntä sitten paistoi ruuakseen.

Jaakko valmisti kesäaikana ruokansa ulkona. Naapurista, Uusivätsästä hänellä oli päivittäin litran maitotinki, ja jostain aina löytyi leipää ja voinokare, jos niistä sattui olemaan puutetta.

Valutautapadassa Jaakko keitti leipäressua oman reseptinsä mukaisesti, ja sekös lapsista oli herkkua. Äiti ei iki-

Jaakko Hartusniemi (vas.) ja Parkanon parooni, Gustaf Wrede af Elimä Louhulinnan edustalla. (Kuvan omistaa Heikki Pentti).

nä osaisi tehdä sellaista! Jännityksensekaiset herkutteluhetket ulkona samasta padasta Jaakon kanssa syöden ovat mukavia ja mieleenpainuvia lapsuusmuistoja.

Jaakon tuuhea parta kiinnosti poikaviikareita, koska siellä vilisi mielenkiintoista elämää! Korvat tarkkoina pojat kuuntelivat, kun Jaakko napsutteli peukalollaan ja etusormellaan tuuhea partaansa sen alapuolelta. Poikakillit myös mielellään matkivat Jaakon ylävireistä ja vähän narsisevaa puhetyyliä: ”Taas keveellä minä kylvän nisua!” ”No, omista nisujauhoista ei koskaan pullaa syntynyt!”

Aatelismiehen kaveri vieroksui peseytymistä

Vaatteitaan Jaakko ei vaihtanut milloinkaan; kesät-talvet samat sarkavaatteet. Joskus harvoin hänet saatiin houkutteltua saunaan. Vaivoin saivat naapurien emännät kesäaikaan vähennettyä Jaakolta vaatteita niin, että edes jokuunen vaatekappale saatiin järvestä pestyä.

Kylälaisten naurunhermoja kutkutti eräs kerrottu tapahuma. Jaakko oli taas kerran saanut yökortteerin Uusivatusten pihakamarissa. Siellä oli pitkämaisessä taikinakaukalossa löysä taikinan alku odottamassa huomista taikinan alustajaa. Kuinkas ollakaan, yöllä lavitsalla kääntyillessään Jaakko oli pudota kupsahtanut taikinakaukalo, ja - voi, voi, pakollinen saunareissu oli edessä.

Mutta mikä erikoista; Jaakko oli Parkanon Paroonin, aatelismiehen, hyvä ystävä ja apumies.

Parrakkaiden herrojen nähtiin usein istuskelevan pihakivillä maailman asioita parantelemassa omilla mielipiteillään. Molemmilla oli samantapainen elämäntapa ja -kattamus, eikä kumpikaan tarvinnut elämäänsä mukavuuksia. He elivät vahvasti omalla valitsemallaan tavalla.

Iän karttuessa oli Jaakon luovuttava ystävästään hevosesta. Kaupat oli tehty ja huomissa ostajan piti tulla hevosta hakemaan. Sattui todella ikävästi. Lämmönlähteenä toiminut lantakasa mökin lattialla oli kasvanut korkeaksi kekomaiseksi kasaksi. Hevonen vapaasti liikuskellessaan kellahti selälleen seinustalle lantakasan ja seinän väliin. Isännästä ei siinä tilanteessa ollut apua, ja niin Myrsky tukehtui omaan kotiinsa.

Surun murtama Jaakko sitten autettiin läheiseen, melko uuteen kunnalliskotiin, jossa hän oudossa ympäristössä ja vieraassa elämänmenossa eleli muutaman vuoden ja kuoli sotavuosien lopulla, 1940-luvun puolivälissä.

Tänä päivänä kunnostettu Jaakon lähde pulputtaa raikasta vettä uudelle maanomistajalle Niemenperällä.

*Kulua tovi,
tovi toinenkin
kunnes valkosiivet saapuvat
tuovat kevättä tullessansa.*

Kuva Viljo Sarlin

Puetaan pellavaa päälle

Inkeri Kojo (o.s. Rytilä)

Inkeri Kojo muistaa tarkoin miten pellavaa käsiteltiin hänen lapsuudenkodissaan Yliskylän Rytilässä 1940-luvulla:

Omavaraistaloudessa olemme tottuneet viljelemään säännöllisin väliajoin myös pellavaa. Kylvöalana henkilöä kohden suositeltiin puolta aaria. Suurissa perheissä kuitenkin kulutus oli suuri; voi itse arvioida tarpeen ja nähdä

se vaiva suuremmassa mitassa ja harvemmin. Trikooasut eivät vielä olleet tunnettuja.

Vuodet eivät ole veljeksiä, kasvuolosuhteet vaihtelevat, lopullinen ”saalis” voi olla pieni.

Maa kunnostettiin kylvökuntoon huolellisesti. Karjantantaa, jos mahdollista hyvin palanutta, annettiin reilusti. Äestys tehtiin moneen kertaan, että saatiin pinta tasaiseksi. Kylväjänä oli usein nuori nainen vaaleassa asussa. Käsinkylvö piti saada toteutettua siemenen tarkkuudella. Kun märkä peukalo kastettiin siemenvakkaan, oli siihen tarttunut seitsemän siementä tai lutikka voi astua siemeneltä toiselle. Siinä neuvot kylväjälle.

Koska siemen jäi näin pintaan, oli jyräminen tarpeen. Siemen sai tiukan kosketuksen multa, rauhallinen kunnan sade teki tehtävänsä, ja näin itäminen voi alkaa. Sitä toivottiinkin kun kasvukausi alkaa ajoissa, että tulisi riittävästi kosteutta, aurinkoisia päiviä myös, saataisiin ”pitkiä pellavia”.

Perimätietona kerrotaan vanhoja uskomuksia. Kylvövakassa oli oltava muna tai kristalli, ruosteinen rauta taas ehkäisi pellavaruostetta. Vakan ympärillä oleva silkkihiuvi tuotti silkinhienoa pellavaa, ja puukko pystyssä pellonreunalla. Muutaman vuoden vanha siemen kuului itävän paremmin kuin edellisvuotinen.

Työssä opittua muisteltiin; kuinka jyräminen osoittautui tärkeäksi muun muassa maan kosteuden säilymiseksi. Hyvät sateet olivat tärkeitä kasvun alkuvaiheessa. Belinka-niminen siemen oli ollut tuottoisin, myös kylväjän käsiala vaikutti sadon määrään ja laatuun.

Pellavan loukuttamisessa tarvittiin monta tekijää. Tarkoituksena oli murskata kasvin puumainen osa.

Pellavan kitkeminen

Kitkettäessä taimien oli oltava 1–10-senttisiä, näin ne olivat vielä taipuisia eivätkä murru jalan ala. Tarvittaessa kitkettiin kahteen kertaan. Kitkeminen oli tehtävä, vaikkei rikkaruohoja paljon olisi ollutkaan; kitkeminen tiivisti maata pellavan juuriston ympäriltä ja edisti siten sen kasvua.

Kitkeminen oli naisten ja lasten työtä. Tähän osallistuttiin talkoohengessä. Naapureitten mummot osasivat työn rutiinihommana, siinä voi nauttia ojanpientareella välillä kahvit ja tarinoida. Tiedonvälitys toimi. Oli hauska olla aikuisten naisten opissa. Paljain jaloin voi astella. Jos oli ollut hyvät olosuhteet, oli kesäkuun ensimmäisellä viikolla suurin osa kitkettynä, loput ennen juhannusta.

Pellavan nyhtäminen

Aika riensi, ja pellava alkoi tuleentua. Kukinta-aika oli ollut herkan kaunis. Paras nyhtöaika oli, kun 1/3 varresta oli keltainen ja alalehdet varisivat, tai kun 30–35 päivää oli kulunut täydestä kukinnasta.

Nyhtämisote: kouraus kerrallaan, peukalo maata kohti nyhtäistiin suoraan ylöspäin. Multa karisteltiin juurista maata tai saappaanvartta vasten lyömällä.

Isän pieneksi jääneet saappaat rippikouluajalta olivat tallessa avovintillä. Pistin ne jalkaani, vähän isot kylläkin, mutta oli hyvä iskeä varpaalle, omat olivat turvassa ja puhdasta tuli.

Mahdollisimman ajoissa yritettiin pellava nyhtää, saatiin hienompaa kuitua. Kaksi kuukautta kitkemisen jälkeen pellavan kasvuaika oli ohi. Nosto oli tapahtunut kalenterin mukaan ennen elokuun viimeistä viikkoa. Kouraukset niputettiin ja sidottiin pareittain, jos oli vaikka paalinarua.

Pellavan rohkeminen

Tarkoitus oli irrottaa siemenkodat eli sylkyt varsista ennen liotusta, jotta siemensato saatiin talteen.

Riihen jämerälle lankkulattialle nostettiin penkki, jonka keskelle oli lujasti kiinnitetty monipiikkinen rohka, kuin iso kampa. Siihen piikkien väliin vedettiin kourauksia, työ kävi hyvin parityöskentelynä vuorollaan. Avustajia voi olla siirtämässä käsiteltyä tavaraa kuormaankakaisiin, alkoi matka liotukseen.

Riihi lämmitettiin kevyesti; sylkyt lattialla levitettiin haravalla tasaiseksi, välillä päivän mittaan käännetään. Siemenet kuivuivat ja eroteltiin toisistaan.

Pellavan liotus

Oli valittava huolella paikka mihin liko rakennettiin. Tukevat seipäät painettiin maahan kuin aitaukseksi. Jokirannassa pieni suvantopaikka oli paras; siinä oli vain ni-

meksi virtausta. Mutapohja alla oli sopiva bakteerikanta. Tarkoituksena oli sienien tai bakteerien auttamana mädättää puumainen osa irti kuitukimpuista, muttei yksittäisiä kuituja irralleen.

Liotuspaikka, veden laatu ja lämpötila sekä kuitujen valmiusaste vaikuttivat liotusaikaan. Lämpimässä järvivedessä likoaminen oli nopeampaa kuin kylmässä. Virtaavaa vettä tuli välttää, sillä se hidasti prosessia ja kulutti kuitua. Likopuut ja painot laitettiin päälle, että pellavat olivat varmasti veden peitossa.

Joskus juostiin kilpaa liotuksen päälle teputtamaan. Alkoi jo tuntua jalkapohjissa liukkaalta ja silloin pudottiin välistä istuvilleen. Päällimmäisiä kourauksia tarkasteltiin, koska olisi sopiva aika purkaa ja levittää ensin aita vasten ja valumaan ja sitten avata kouraukset sänkipellolle ohuelti kuivumaan. Välillä niitä käännettiin.

Sitten toivottiin poutaisia, tuulisia päiviä ja auringon paistetta. Kaikki mahdolliset kuivauspaikat käytettiin hyväksi. Viimein harkittiin nostaa pellavat riiehen.

Pellavat pidettiin saunassa ja tuotiin pienissä erissä louttaviksi.

Edellisenä päivänä oli rihi lämmitetty oikein kunnolla, ja sitten aloitettiin parven täyttö pystyasentoon. 35–40 asteen lämpöön, mikä ei ole liian kuumaa pellaville, mutta ahtaajille tuli hiki. Tarpeen tullen lämmitys voitiin tehdä vielä kevyesti uudelleen.

Pellavan mekaaninen muokkaus

Mekaanisen muokkauksen avulla pyrittiin poistamaan puumaiset osat, päistäreet, ja saamaan esiin mahdollisimman puhdas kuitu, esimerkiksi kehruuta varten. Pellavan tuli olla hyvin kuivattua saunalämmintä.

Pellavan loukutus

Tarkoituksena oli murskata kasvin puumainen osa. Eri-laisia loukkuja, juurakkoloukku vanhin, käsiloukku yleinen, väännettävä rullaloukku tehokas. Loukutettiin ensin tyvi ja sitten latvapää.

Loukutus oli aikoinaan sopiva, sallittu nuorten seurustelumuoto, muodostui jopa kilpapareja. Kaikilta löytyi tal-koohenkeä, samoin kuin aikaisemmin oli kesällä rukiin-leikkuutalkoot, johon kuului päälle talkootanssit. Asi-allista työtä tehtiin ensin tosissaan, hyvä kestitys kuu-

lui kuvaan ja hovit kiitokseksi. Kuulin vuosia myöhemmin kuinka nuorekas emäntä kysyi mieheltään muistaako hän kuinka he olivat naapurissa olleet loukuttamassa parina, ja mitä siitä seurasi. He ahkeroivat omalla pellavarallallaan, ja jo oli pikkuapulaisia kasvamassa. Näin meitä kohtalo kuljettaa.

Laitteiden tehokkuudessa oli suuria eroja ja työ vaati fyysistä voimaa. Parityöskentely oli lähes välttämätöntä. Rullaloukku vaati neljä käyttäjää, vastaanottaja ja kaksi vastaanottajaa. Miehetkin innostuivat konemaisesta rullaloukusta. Ulkona työskennellessä ei ollut paljon pölyä, mutta kosteutta piti valvoa, kuitu sitkistyy ja työ hidastuu.

Pellavan lihtaus

Tarkoituksena oli irrottaa loputkin puumaiset osat, päistäreet. Tällöin oli otettava napakka ote pellavanipusta, sormauksesta, tuloksena lihtarohitima ja lihdattua kuitua.

Lihdattaessa valittiin ja säästettiin parhaimmat sormukset eli ”seläntakuset” omaan käyttöön. Ensin käytettiin löysempää lihtaa esilihtaukseen, sen jälkeen lihdattiin vielä tiiviimmällä.

Ensin käsiteltiin juuripää, sitten tyvipää. Käsillä kampaamalla oli syytä välillä suoristella kuituja. Työtavoista, asennoista voi voimiansa mukaan hakea helpotusta. Koko ajan lihdatessa seisottiin, joten työ otti jalkojen päälle, istuviltaan helpompaa.

Lihdatessa viimeistään tuli kaunis pellavakuitu esiin, jos liotus oli onnistunut. Siksi työ oli yhtä juhlaa. Pölyisenä tämä ei sopinut sisätyöksi.

Pellavan häkilöinti

Tarkoituksena oli lajitella kuidut hienoihin aivinoihin ja karkeampiin rohtimiin. Häkilässä oli useimmiten kaksi piikkikenttää, ensin käytettiin harvaa ja sitten tiheää.

Latvarohitimet olivat heikointa laatua, keskirohtimet parempaa. Harvemmassa piikkikentästä saatiin häkilärohtimet, tiheämmästä ”vartit” ja käteen jäivät parhaat kuidut eli aivinat.

Jokaisesta edellä mainitusta laadusta saatiin kehrätessä erilaista lankaa. Saalis oli yllättävän pieni. Kirjallisuudenkin mukaan yhdeksän prosenttia sadosta saatiin aivinoiksi ja rohtimiksi.

Häkilä oli saatava lujasti kiinni penkkiin, tuloksena kauniita lettoja. Pellavaharja tehtiin urossian harjaksista, si-dottiin pellavalangoilla, kädensija tervattiin vahvaksi. Harjaamisesta käytettiin myös nimityksiä sivistäminen ja sivistely.

Sekä karkeampia rohtimia että hienoja aivinakuituja voi käyttää askarteluun, etupäässä kehruuseen langaksi.

Tervehdys Manitobasta, Kanadasta

Salme Pinola

Lämmin tervehdykseni täältä pohjois-Manitobasta. Sain juuri vuoden 2007 Parkanon joulun ystävältäni, Parkanossa syntyneeltä Aili Kivimäeltä.

Hän joko tilaa tai joku ystävä on lähettänyt jo vuosia aina Parkanon joululehden. Hän asuu Cambell Riverillä B.C:ssä, mutta soittelee ja kirjoittelee ystävilleen usein ja näin on tietoinen mitä milloinkin synnyinseudulle kuuluu. Nyt hän pyysi, että laittaisin pienen kirjoituksen sinne ensi joulun lehteen. No niinpä päätinkin tehdä.

Olen syntynyt Parkanon Aurejärvellä. Olen ollut Kanadassa jo yli 50 vuotta, mutta silti aina muistuu synnyinmaan kotoiset joulut... oikea ihanalle tuoksuva joulupuu, ja äidin tekemät ihanat laatikot, joulupullat, ja joulukinkku... sekahedelmäsoppa. Äiti itse laitto lipeäkalat, ja ne olivat hyviä. Viime joulun vietin etelä-Manitobassa lähellä Minnesotan rajaa, ja sillä seudulla on paljon norjalais-syntyperää olevia sekä ruotsalaisia, ja heillä on erikoiset lipeäkalailalliset.

Viime jouluna menin näille illallisille, ja kyllä oli hyvää ja Parkanon joulut tulivat mieleeni. Tiedän varmaksi, että isäni saa joulukynttilän haudalleen sinne Parkanon van-

halle hautausmaalle, sillä sisareni ja veljeni pitävät siitä huolen. Lapsuusjouluista muistuu, miten ei kuusta koskaan tuotu sisälle ennenkuin aattona, ja sen saimme koristella oma tekemillämme koristeilla, voi sitä riemua ja onnellisuutta.

Kaukana oli pois se loisto mitä nykypäivänä on, mutta ajatellen, että me sen ajan lapset olimme paljon onnellisempia... emme osanneet edes ajatellakkaan mitään ylellisyyttä, koska kaikilla oli sama osa, olimmehan juuri toipumassa kamalan sodan tuhoista, joten olimme onnellisia, että meillä oli katto päämme päällä ja vielä toisemme.

Perunasoppa oli hyvää mitä äiti teki, ja kaikilla oli hyvät ruokahalut. Joululahjat olivat rakkaan äitimme tekemät pehmeät paketit; joko harmaat sukat tai tumput, tai äidin ompelemat flanelipöksyt tai -paita. Jos oikein hyvin sattui niin isä oli tehnyt ”myllymatti” -laudan ja sitä pelattiin.

Oi ihania lapsuusjoulua... ei sitä tunnelmaa ole saanut takaisin, vaikka olemme yltäkyläisyyden ympäröimiä. Toivon kaikille Parkanon Joulun lukijoilla oikein siunattua joulua, Salme Pinola.

Pienen tytön joulun odotus

(Tämä on myös lauluna Kanadassa)

Jouluntähti kurkkaa takaa ikkunan,
näkee tytön pienen laulavan.
Pikkutyttö laulaa siellä riemuiten:
"Syntynyt on meille lapsi pienoinen".
Tytö ihän pieni vielä on,
mutta joulun Lapsi hälle rakas on,
siksi kirkkain silmin laulaa lauluaan,
ja kuvaa seimen lapsen katsahtaa.
Oi joulun Lapsi, siellä tahdon olla.
Sinun luonasi Betlehemin tallissa.
- Mutta Jeesus, sä voitko tulla
ja olla vieraanani minun kodissa?
Silloin sinulle ma aina laulaisin ja
lahjani kaikki sun omaks' antaisin.
Tule Jeesus ...oi tule ainiaan,
sua aina tahdon mä rakastaa.

Joulutähdet

Joulutähdet pienet kirkkaasti loistakaa.
Valoa että tuotte pimeään maailmaan.
Se valo että loistais ihmissydämiin
jääkerroksen myös poistais, se suur ihme olisi.
Kerran kauan sitten kedolla paimenten,
enkelkuoro lauloi...riemuiten.
"Kunnia Jumalalle korkeuksissa,
maassa rauha ihmisten."
"Lapsi pieni lepää, heinillä härkien.
Uusi tähti on joukossa tähtien.
Paimenet kiiruhtaa luo lapsen sen.
Ja luokseen käy tie myös tietäjien.
He kultaa, suitsuketta ja mirhaa lapselle tuo.
He tietävät ovat tulleet Kuninkaan luo.
Hän maailman Vapahtaja Herra on,
siks' mekin käymme nyt joulun viettohon."

Salme Orvokki Pinola

Löytyy Salme Orvokki Pinolan kirjasta Elämän
Koulussa.

Sadan hehtaarin hiljaisuus

Teksti ja kuvat Minna Lautamäki

Vetinen rahkasammal upottaa jalkojen alla. Kävelen polvia raskaasti ylös nostellen. Eteneminen on vaivalloista. Kontiot uppoavat märkään mättääseen nilkkoja myöten ja alan hengästyä. Pysähdyn hetkeksi kuuntelemaan. Sirkkujen ja tiaisten konserttia lukuun ottamatta en kuule mitään. Ulkomaailma on tuolla jossain ja minä täällä yksin – hiljaisuudessa.

Ympärillä on reipas sata hehtaaria hiljaista Teerinevaa, vetistä ja lähes puutonta avosuota. Suurimmaksi osaksi Kurun ja Ikaalisten puolelle sijoittuvan erämaa-alueen läntinen kulma ulottuu tänne Parkanon puolelle, Vahojärven kylän laidalle.

Suopursua, tupasvillaa, karpaloa ja suomuurainta kasvava Teerineva on lähitienoon ainoita luonnontilassa olevia soita. Samaiseen erämaa-alueeseen kuuluvan Seitsemisen kansallispuiston soita on ojitettu vielä 1970-luvulla. Silloin elettiin soiden kuivatuksen kulta-aikaa. Teerineva on maaperältään niin köyhää, että se on saanut olla rauhassa metsäteollisuutta palvelevilta toimenpiteiltä. Onneksi, sillä kuivatettuja soita ennallistetaan nyt kaivamalla ojat umpeen, jotta soistuminen takaisin luonnontilaan pääsisi alkuun.

Vaikka Teerinevaa ei ole pantu kasvamaan talousmetsää, ei se ole silti ollut pelkkää joutomaata. Suolta voi vieläkin löytää lahonneita jäänteitä turpeen kuivattamiseen käytetyistä puisista seipäistä, turvehaasioista. Kuokalla nostettua ja haasialla kuivatettua turvetta käytettiin ennen vanhaan karjasuojissa eläinten kuivikkeena ja asuinrakennusten eristeenä.

Nyt Teerinevalta haetaan lähinnä pakastimen täytettä. Nevan hyvin tuntevat paikalliset marjastajat löytävät sieltä vuodesta toiseen talven hillat ja karpalot.

Harhailen nevalle ja yritän turhaan löytää jonkinlaisia merkkejä metsäkanalinnuista. Runsaasta teerikannastaan nimen saaneen suon linnusto ei ole enää samanlainen kuin vuosikymmeniä sitten. Vanhat erämiehet muistelevat haikeina aikoja, jolloin nevalta palattiin kotiin reput täynnä riistaa. Nykyaikainen metsänhoito avohakkui-neen ulottaa lonkeronsa nevaa ympäröiviin metsiin eikä se suosi riekon, teeren tai metson pesintää.

Tarpominen ottaa voimille ja istahdan kuivalle mättäälle. Ilma on kirkas ja syksyisen raikas. Hiljaisuus herkistää aistit ja mielen. Suo tuoksuu happaman imelältä ja kämmenenpohjaa hyväilevä pehmeä sammalmätäs houkuttelee huilaamaan. Oikaisen itseni sammalvuoteelle ja katselen taivasta. Ylitse hitaasti lipuvat pilvet ja sininen taivas ovat lähempänä kuin koskaan.

Parkanon nimikkolähetin mukana Botswanassa

Teksti ja kuvat Aino Rimppi

Ylöjärveläinen Venla Kurki on Parkanon nimikkolähetin. Hänen asemapaikkansa on ollut Maunin pieni kaupunki maan pohjoisosassa, kuuluisan Okavango-suiston eteläreunalla.

Maunissa sijaitsee luterilainen kuntoutuskeskus Thuso - The Lutheran Rehabilitation Centre - Suomen Lähetysseuran ja Botswanan valtion terveysministeriön tukemana. Thuso aloitti toimintansa vuonna 1988 ja vietti viime syyskuun 12. päivänä 20-vuotisjuhlia.

Venla oli töissä puheterapeutina Parkanon terveyskeskuksessa vuosina 1983 -1988. Juuri nyt hän on myös Suomessa, mutta palanee 2009 Botswanaan. Botswana on Venlalle toinen kotimaa, sillä hän tuntui viihtyvän afrikkalaisessa ympäristössään.

Botswana on vakaa valtio

Botswana itsenäistyi vuonna 1966. Sitä ennen se oli Etelä-Afrikan suojeluksessa ja kuului brittiläiseen imperiu-

miin sen hallinnollisena suojelualueena. Maassa on nyt monipuoluedemokratia, jossa presidentillä on vahva asema. Olot ovat vakaat.

Kohta Botswanan itsenäistymisen jälkeen maassa tehtiin timanttilöydös, mikä luonnollisesti vaikuttaa maan hyvinvointiin. Botswanan talous on kuitenkin paljolti sidoksissa Etelä-Afrikkaan, mistä tuodaan mm. viljaa sekä hedelmät ja vihannekset. Työtä piisaa suurelle osalle kansalaisia, ja monet asuvat maaseudulla karjamajoillaan. Yhä useampi haluaisi kuitenkin kaupunkiin.

Matkailu on viime vuosina nostanut päätään Maunissa. Se ei ole ihme, sillä kaupunki on erinomainen etappi Okavango-joen suistolle. Matkailijat saapuvat Johannesburgista tai Gaboronesta - Botswanan pääkaupunki - ja jatkavat Maunista pienkoneella suistoalueelle. Suiston luonnonsuojelualueilla on kymmeniä Campia eli safarileirejä. Myös Mauniin on rakennettu hotelleja.

Thuson kuntoutuskeskus on ainoa laatuaan

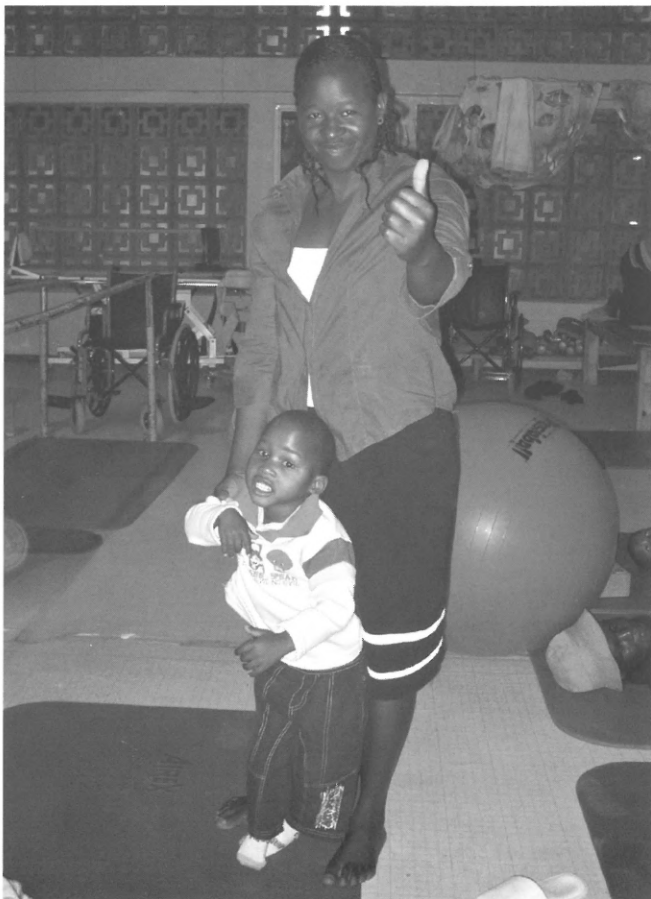
Thuson Luterilaisessa Kuntoutuskeskuksessa käy vilskettä. Viereisessä huoneessa pidetään palaveria, kuntoutussalissa äidit harjoittelevat liikkeitä vammaisten lastensa kanssa, hoitajat avustavat ja harjoittelijat seuraavat tilannetta. Ulkona uudet asiakkaat odottavat puheille pääsyä.

Terapiaosastolla on kahdeksan koulutettua hoitajaa ja kaksi vapaaehtoista sekä harjoittelijoita. Hallinnosta vastaa kuusi henkeä, johtajan ja apulaisjohtajan lisäksi. Opettajia, puutarhuri, siivoojia, keittäjiä ja autonkuljettajia on niin ikään palkattu useampia.

Venla Kurki on kuulunut vakituisiin kuntouttajiin Thusossa, helmikuusta 2001 elokuun loppuun 2008, Parkanon nimikkolähetin. Venlalla on ollut Thusossa myös suomalainen kollega, fysioterapeutti Maarit Haltia, niin ikään seurakuntalähetin. Saavuttuaan maahan Venla opiskeli setwanan kieltä, jonka avulla on mainiosti pärjännyt. Botswanan virallinen kieli on englanti.

Maunin luterilainen Kuntoutuskeskus on ainoa Botswanassa, jossa huolehditaan vammaisista ja sairaista satojen kilometrien päähän. Paikalliset terveystyöntekijät pitävät huolen siitä, että Okavango-suiston kylistä vammaiset pääsevät intensiivikoulutukseen. Kerran vuodessa Thuson työntekijät vierailevat kylissä.

Pienen pojan aivot eivät anna käskyjä kävelemiseen, mutta Thusoon tultuaan äiti on toiveikas.

Kaukaa saapuneille asiakkaille Thusossa on oma asuntola. Neljän viikon ajan asiakkaat opettelevat terapeutin avulla puhumisen alkeet ja tarpeelliset, fyysikaaliset harjoitukset. Mukana on aina joku omainen - näin omatoimisuus harjoituksissa taataan kotiinpaluun jälkeen.

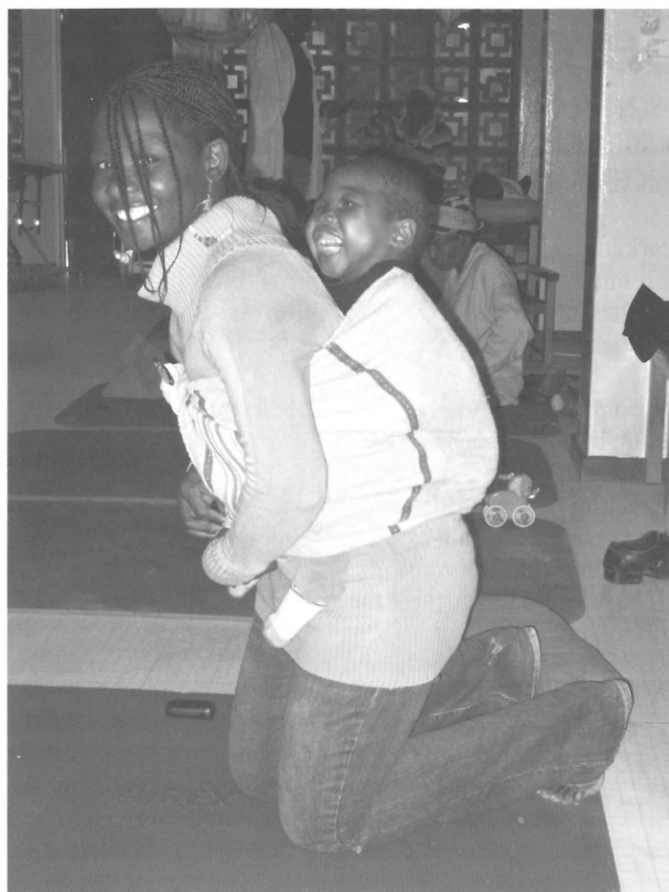
Aikuiset vammaiset voivat opiskella Thusossa myös yksinkertaisen käsityöammatin, seinävaatteiden kutomista, vaatteiden ompelamista tai suutarin töitä. Kuntoutuskeskuksessa on myös oma proteesipaja.

Maunin luterilaisen seurakunnan kirkossa järjestetään sunnuntaisin jumalanpalvelus. Se saattaa kestää kolmekin tuntia. Kirkkosali täyttyy nuorista aikuisista ja laulu kaikuu englanniksi, setwanaksi ja joskus swahiliksikin.

Seurakuntaelämä Maunissa on vilkasta, ja maanantaisin siellä kokoontuu säännöllisesti myös raamattupiiri, johon lähettimme luonnollisesti osallistuvat.

Äidin selkápussissa on hyvä olla.

Venla Kurki Maunin kotinsa keittiössä maistelemassa paikallista perinneruokaa: lehmän pötsiä, pinaattia, kurpitsaa ja durraa. Durra muistuttaa mannaryyniä. Ateri-an valmisti Venlan maunilainen ystävä.

Tero arvostaa kasvattajaseuraansa

Teksti ja kuva Taisto Nummi

Parkanon Urheilijoita nuorempana edustanut keihäänheiton tämän vuoden Suomen mestari Tero Järvenpää suosittelee lämpimästi lapsille ja nuorille liikunnan ottamista läheiseksi harrastukseksi:

- Kentälle mennessä kannattaa tehdä sitä, mikä tuntuu hyvältä, hän opastaa.

Toisaalta hänen mielestään poikien ja tyttöjen on tärkeää harrastaa monipuolisesti urheilulajeja varsinkin, jos mieli myöhemmin pitemmälle.

- Tuossa 15 ikäisenä vasta kannattaa keskittyä tiettyyn lajiin, hän lisää.

Niin hän itse juuri on tehnyt ja siitä niin hän kuin hänen valmentaja-isänsä Pentti Järvenpää tuntuivat olevan tyytyväisiä.

-Keihäänheittäjäksi ei tulla pelkästään keihästä heittämällä, Tero Järvenpää huomauttaa vielä.

Tero Järvenpää edusti Parkanon Urheilijoita 8-vuotiaasta 14-vuotiaaseen saakka.

Kun kysyy tuon Parkanon kauden merkitystä hänen urheilu-uralleen, Tero sanoo:

-En olisi tässä, kutsuttuna kasvattajaseurani juhlaan, ellen olisi täällä Parkanossa viettänyt kesiä ja saanut täällä innostuksen yleisurheiluun ja sitä kautta keihäänheittoon. Kesäisin Teron vanhemmat olivat usein viikkojakin Parkanossa Saila-äidin kotona. Ja kilpailuihin tultiin muutenkin.

Matti Ahosen mukaan Tero oli innolla mukana vähän joka lajissa, jopa maastajuoksussakin, vaikka pitemmät matkat eivät häntä ole erikoisemmin kiinnostaneet.

Koko perhe tukena

Teron yleisurheiluharrastusta edistivät Pahkalanniemen urheilukenttä ja vilkas kilpailutoiminta, mutta ennen kaikkea sitä kannusti koko muu perhe.

Isä on häntä paitsi tukenut myös valmentanut alusta alkaen ja yhteistyö näyttää jatkuvan hyvässä hengessä ja tuloksetkaasti. Viittä vuotta vanhempi sisar Satu oli myös innostunut yleisurheilusta ja hänestä tuli myös mainio urheilija jo nuorena. Hänen paras saavutuksena on EM-hopeaa 19-vuotiaiden tyttöjen sarjassa. Hän edusti koko urheilu-uransa ajan Parkanon Urheilijoita. Hän on nykyisin avioitunut ja lopettanut kilpailemisen.

Mutta unohtaa ei toki voi Parkanossa syntyneen äidin Saila Järvenpään (o.s. Lähtenmäki) osuutta. Hän sai kipinän yleisurheiluun Matti Ahoselta, joka veti ansiokkaasti Parkanon Urheilijoiden yleisurheilua vuosikymmeniä.

Keihäänheiton Suomen mestari Tero Järvenpää vieraili Parkanon Urheilijoiden yleisurheilujaoston päättäjäisissä yhdessä vanhempiensa kanssa.

-Matti tuli mopolla kutsumaan kilpailuihin ja harjoitukseen, hän kertoo.

Sailan isä Lauri Lähteenmäki asuu poikansa eli Sailan veljen kanssa Parkanon Majajärvellä.

Tuloksia yhä rikkomatta

Tero saavutti poikaviikarina erinomaiset tulokset niissä useissa yleisurheilulajeissa, joita hän harrasti. Alle 10-vuotiaana hän heitti palloa uuden Suomen ennätyksen 66, 16, joka on edelleen voimassa. Rikkomatta on edelleen hänen 9-vuotiaana saavuttamansa kolmiottelun Suomen ennätyksensä. 60 metriä hän pinkaisi silloin aikaan 9,41, pituutta hän leiskautti 428 ja palloa hän heitti 50,78.

Niin ikään Teron kiekonheiton piirinmestaruudet 11-, 12- ja 13-sarjoissa ovat edelleen rikkomatta.

-Mihin aikaan 60 metriä tai 100 metriä nykyisin menevät?

-En ole enää niitä juossut. On otettu vain 20 metrin pyrähdysä.

-Tero seurasi nuorempana tarkasti kehittymistään vertaamalla itseään moneen muuhun urheilijaan. Näitä urheilijoita hänellä saattoi olla yhdessä lajissa kymmenenkin, hän yhtenä heidän joukossaan, Teron äiti muistelee.

Uudet haasteet odottavat

Pekingin kisoissa saavutettu neljäs tila oli Terolle aluksi pettymys, kun yliastuttu olisi tuonut hopeamitalin. Mutta luottavaisesti hän niinkuin hänen valmentaja isänsäkin suhtautuvat tulevaisuuteen.

-Kymmenen parhaan heiton keskiarvo ylitti päättyneenä kautena 85 metriä - viidellä metrillä edellisen vuoden keskiarvon. Olemme löytäneet oikeat menetelmät, Tero toteaa.

Tero on tähän mennessä välttänyt keihäänheittäjille yleiset vammat.

-Oikea rytmitys harjoittelussa ja kilpailuissa on tärkeää, hän korostaa.

-Nyt keihäs pysyy jonkin aikaa liiterissä, mutta sitten aletaan valmentautua uuteen kauteen. Ensi kesänä on yleisurheilun MM-kisat Berliinissä ja arvokisoja on seuraavinkin vuosina ennen Lontoon 2012 olympialaisia, Tero valottaa.

Peruskuntoa Tero hankkii talvella muun muassa hiihtämällä ja uimalla.

Joulukortti vuodelta 1919.

"Ilo, rauha jouluna, onni uutena vuotena 1920 – piirteli yksi Kulkuripoika"

Saako taloon tulla?

Neuvolatoimintaa Parkanossa vuosikymmenien aikana

Arja Perälä

Neuvolatädit ovat avanneet kotien ovia Parkanossakin jo noin 90 vuoden ajan. He ovat aina olleet odotettuja vieraita. Nykyäänkin terveydenhoitajilla on käytössään tämä tärkeä työmuoto: kotikäynti.

Haastattelemani 91-vuotias terveydenhoitaja (virassa ollessaan terveyssisar) Vappu Tuomi kertoi menneensä tavallisella kotikäyntikierroksellaan erääseen lapsiperheeseen. Perheen äiti oli moneen kertaan ihmetellyt, että kuinka Te osasitte tänne nyt juuri tulla? Eräs perheen lapsista oli työntänyt nenäänsä pajunkissoja ja häätä oli lapsella ja äidillä jo kova. Terveyssisar otti kotilaukustaan pinsetit ja poisti näppärästi pajunkissat. Sen jälkeen oli vuorossa normaali terveystarkastus rokotuksineen.

Neuvolatoiminta kunnalliseksi 1944

Neuvolatoiminta alkoi Suomessa vuonna 1922 Helsingissä Lastensairaalassa. Siellä oli tyhjennetty yksi halkovarastoista ja varustettu toimimaan neuvolana. Alkuvai-

heessa neuvola keskittyi neuvomaan äitejä pienten lasten hoidossa. Tarkoituksena oli vähentää lapsikuolleisuutta ja -sairastavuutta. Nyt koko maan kattavasta neuvolasta saamme kiittää arkkiatri Arvo Ylppöä ja Mannerheimin Lastensuojeluliittoa.

Vuonna 1944 neuvolatoiminta kunnallistettiin. Kunnan palkkaamia kätilöitä oli kunnissa aikaisemminkin, mutta he hoitivat ammattinsa mukaisesti vain lähinnä synnytyksiä ja vastasyntyneitä. Parkanossa oli 1920- ja 1930-luvuilla kaksi kätilöä. Myöhemmin saatiin lupa lääkintöhallitukselta palkata kolmas kätilö. Terveyssisaria oli ilmeisesti täällä 2–3.

Parkanoon rakennettiin terveystalo vuonna 1948. Sitä olivat aktiivisesti tänne puuhaamassa kunnanlääkäri Väinö Soimajärvi ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton Parkanon osasto. Terveystalo-hanke sai lahjoitukset MLL:ltä sekä ruotsalaiselta kummikunnalta. Parkanon kunta joutui myös osallistumaan kustannuksiin. Terveystalo rakennettiin ns. uimarannan alueelle, jossa se palveli parkano-

Vuonna 2003 otetussa kuvassa terveydenhoitaja Arja Perälän hoivassa neuvolassa kolmen kuukauden ikäinen Miikka Kaskenviita äitinsä Rita Kaskenviidan sylissä. Kuva: Maarit Lehto

laisia asukkaita vuoteen 1981. Silloin neuvola muutti nykyisiin tiloihinsa terveyskeskuksen alakertaan. Terveystalo purettiin 1990-luvulla.

Terveystalosta alkoi varsinainen, osittain nykymuotoinen neuvolatoiminta. Terveysisaret liikkui edelleen ahkerasti kyläkunnilla hoitaen ja tarkastaen talon asukkaat vauvasta vaariin. Kätilöt huolehtivat synnytykset ja vastasyntyneet vauvat.

Vauvan ollessa 2-viikkoinen hänet luovutettiin terveysisaren vastuulle. Kotisairaanhoidosanaa ei silloin käytetty, mutta kaikki apua tarvitsevat saivat sitä ikään katsomatta. Muistelmia lukiessani ja myös kotisairaanhoidossa ollessani huomasin parkanolaisten vanhusten olevan sitkeää, kipua pelkäämätöntä kansaa. Vappu Tuomi oli eräässä talossa huomauttanut talon pikkukamarissa asuneen vanhemman miehen asuinoloista. Seuraavalla kerralla mies oli pyytänyt terveysisarta katsomaan huonettaan ja nostanut jopa sängynpeittoaan: ”Kelpaako?” Terveysisaren sanalla oli voimaa.

Terveystalolla asiointi vaati väeltä totuttelua

Terveystalo oli neuvolatoiminnan tukipiste, jossa järjestettiin erilaisia tarkastuksia. Joka viikko oli vastaanottopäiviä, mutta poikkeuksena nykyaikaan niihin ei ollut ajanvarausta. Kunnan asukkailla kesti vuosikausia oppia tulemaan asioimaan terveystalolle. Joskus saattoi olla vastaanottopäiviä, jolloin ei käynyt ketään.

Lapset tarkastettiin aivan puilla lämmitettävän muurin vieressä, koska muualla tutkimushuoneessa oli talvella tosi kylmä. Terveysisarta odotettiin kotiin, koska siellä oli väestön mielestä mukavampaa ja turvallisempaa puhua asioista. Eipähän joukkoliikenne ja yksityisautoilu-kaan olleet nykypäivän tasolla. Asiat hoituivat siihen aikaan paremmin ja tehokkaammin kotikäynneillä. Alkuaikoina terveysisaret kulkivat kotikäynneillään kävellen, hevoskyydillä, hiihtäen, soutaen, polkupyörällä, linja-autolla ja myöhemmin Volkkarilla.

Lääkärintarkastuksiin tultiin paremmin, kylläkin hiukan pakon edessä. 1950- ja -60- luvuilla järjestettiin joka kuukausi tuberkuloosilääkärin vastaanotto. Tarkastusten käytännönjärjestelyistä vastasivat terveysisaret, joita oli 3 (Bertta Järvinen, Viivi Miettinen ja Vappu Tuomi). Jos joku ei tullut määrätyle tarkastukselle, he lähtivät hakemaan potilasta kotoa. Puhelimella harvaa asiakasta tai potilasta sai kiinni.

Kierrettävää laajassa Parkanon pitäjässä riitti. Kyläkoulujakin oli parhaimmillaan 1900-luvun puolivälissä 21. Kunta oli jaettu kolmen terveysisaren vastuualueisiin, joten jokaisella oli suurin piirtein samansuuruinen väestömäärä.

Kylät ja asukkaat tulivat tutuiksi tälle työryhmälle, sillä kaikki tekivät pitkän päivätyön kuntamme palveluksessa. Vieläkin kuulen joskus itse ollessani kotikäynnillä mainittavan näistä maineikkaista terveysisarista.

Koululaisten rokotukset sujuivat kunnioituksella

Koululaisten rokotukset sujuivat kuulemma yleensä aina hienosti. Lääkäreitä, terveysisaria ja opettajia kunnioitettiin siihen aikaan niin paljon, ettei juurikaan vastusteltu mitään toimenpiteitä. Kerran oli kuitenkin eräs 3-luokkalainen poika rynnännyt pakoon nähdessään terveysisaren tulevan koululle. Hän oli juossut monen kilometrin matkan kotiin (reppu ja päällysvaatteet jäivät kiireessä naulakkoon). Seuraavalla tarkastuskäynnillä oppilas oli itse tullut Vappu Tuomen luokse ja sanonut pelänneen rokotusta aivan hirveästi. Nyt häntä ei enää pelottanut ja hänet voisi rokottaa.

Terveysisari Tuomi ei ihmetellyt alkuaikojen rokotuspelkoa. Silloin rokotusaineet olivat kirveleviä, niitä annettiin isompi määrä kerrallaan kuin nykyään ja neulat olivat reilusti isompia ja tylsempiä. Jos haluaa tutustua alkuaikojen rokotus- ym. sairaalavälineistöön, kannattaa käydä katsomassa niitä neuvolan eteisessä olevassa vitriinissä.

Omasta lapsuudestani muistan itsekin piiloutuneeni kotiini tulleelta terveysisarelta. Enkä tullut pois piilosta, ennen kuin hän oli lähtenyt pois punaisella Volkkarillaan. Että näin nykyinen ammattirokottaja toimi lapsesta. Peloista huolimatta suomalaiset ovat olleet aina rokotusmyönteisiä kansaa ja ovat sitä tänä päivänäkin. Tartuvia tauteja on saatu häviämään tehokkaalla rokotustoiminnalla.

Terveysisaret toimivat hyvin itsenäisesti. Kunnanlääkäri ja kätilö olivat lähimmät yhteistyökumppanit. Lääninterveysisari oli lähin hallinnollinen ja tiedollinen oman alan esimies. Vappu Tuomi muisteli, että Ikaalinen, Kankaanpää, Karvia, Kihniö, Mouhijärvi ja Parkano muodostivat yhtenäisen hallintoalueen neuvolan osalta. Alue järjesti lääninterveysisaren johdolla kokouksia vuorotellen kussakin kunnassa. Sinne mentiin kuulema aina joukolla ja hauskaa oli tavata saman alan ihmisiä. Tämä oli sitä verkotonta, mutta erittäin sosiaalista koulutusta ja työnohjausta.

Nimikkeet muuttuivat, työ jatkui ennallaan

Kansanterveyslaki tuli voimaan vuonna 1972. Siinä kun- tia ohjeistettiin tarkasti järjestämään terveydenhuolto. Tällä lailla saatiin suomalaiset saamaan samanlaisia palveluita koko maassa. Luultavasti siinä on onnistuttu ainakin kohtalaisesti, koska tämä laki on edelleen voimassa. Tuolloin terveysisarnimike muuttui terveydenhoitajaksi. Työ jatkui kuitenkin samana ennaltaehkäisevänä työnä.

Vuonna 1973 Parkano ja Kihniö yhdistivät voimansa terveydenhuollossa. Muodostui Parkanon-Kihniön kansanterveys-työn kuntainliitto. Kuntainliitto purkautui 1987. Vuonna 2007 Ikaalinen, Kihniö ja Parkano kävivät Paras- hanke- neuvotteluja. Paras-hankkeessa em. kunnat olisivat yhdistäneet sosiaali- ja terveystoimensa. Asia ei kuitenkaan edennyt neuvotteluja pidemmälle tällä kertaa.

Suunnitelman mukaan neuvolan asema ei olisi muuttunut juurikaan. Ehkä olisimme saaneet paremmin sisäistä oman alan koulutusta, sisäinen konsultointi olisi voinut lisääntyä ja oman väen kesken tehty työnohjaus olisi onnistunut. Jokainen neuvola olisi huolehtinut alueensa asiakkaat kuten tähän astikin.

Neuvolatoiminnan perusajatus ei ole hävinnyt minnekään vuosien vierieissä. Työtavatkin ovat lähes samat samoin kuin välineet. Kuuntelemisen taito, asiakkaan aseman näkeminen ja tiedon välittäminen asiakasta ja hänen oikeuksiaan kunnioittaen - siinäpä ne ovat. Edelleen puhutaan ravinnosta, puhtaudesta, tautien torjumisesta ja vaikkamistä, näin voisin sanoa tehtyäni tätä työtä 25 vuotta. Itselläni on joidenkin asiakkaiden kohdalla menossa toinen sukupolvi. Kotisairaanhoidossa oltu aika huomioiden saatan tuntea neljä tai viisi sukupolvea. Tunteminen tuo työhön mielenkiintoisen ja syventävän näkemyksen.

Aina on toimittu lasten parhaaksi

Nykyajan lapsia ja nuoria kasvattava sukupolvi on jonkin verran eri asemassa kuin edelliset sukupolvet. Aikaisemmin suurin huoli oli ruoan ja lämmön saanti perheelle. Sitten tulivat ankarat sotavuodet seuraamuksineen. Näiden jälkeen alkoi vimmattu jälleenrakentaminen.

Suomalainen ei ole koskaan jättänyt perhettään. Lasten parhaaksi on toimittu neuvolankin ohjeiden mukaan, vaikka aina ei ole täysin ymmärrettykään neuvottuja asioita tai oltu niistä samaa mieltä, esimerkiksi lattialle sylkemisen epäterveellisyyttä. Terveysisaret joutuivat toiminaan suoranaisina siisteyspoliiseina tuberkuloosin vastustamistyössä.

Vuodesta 1981 lähtien neuvola on toiminut samassa paikassa. Aikaisemmin meillä oli kaksi käytävää, nyt vain vajaa yksi. Terveystalojen määrä on vähentynyt viimeisten vuosien aikana. Osa toiminnoista on ns. ulkoistettu, osa on poistunut kokonaan. Kaupungin taloudellinen hyvinvointi ohjaa kaikkia kunnallisia toimintoja. Äitiys- ja lastenneuvola sekä kouluterveydenhuolto toimivat edelleen, vaikka niidenkin terveydenhoitajille on tullut sivutöitä.

Nykyterveydenhoitajat nauttivat edelleen työstään. Nykyisillä asiakkailla on usein talous turvattu, mutta ehkä

yksinäisyys, sukuverkoston puuttuminen läheltä ja ulkomaailmasta tulevat statusvaatimukset aiheuttavat hätää ja huolenaiheita perheille. Neuvolassa on toivoakseni helpotettaa esille näitä asioita, sillä ulkopuolisen kanssa keskustellen huolet pienenevät tai niihin keksitään apua.

Yhteistyökumppanit ovat oivallinen apu

Parkanossa terveydenhoitajalla on hyvät yhteistyökumppanit. Sosiaalipuolelta läheisin on päivähoitotoimisto ja perhetyöntekijä. Sieltä saa lähes aina apua ja tukea perheille.

Ohjaan asiakasperheitä Mannerheimin lastensuojeluliiton kerhoihin ja vertaistukitoimintaan. MLL:n Parkanon osasto antaa perheille vauvalahjan neuvolan kautta. Jo 1930-luvulla kulki ns. vauvalahja MLL:n ja neuvolan välillä. Parkanon osaston puuhanaiset ompelivat vauvanvaatteita, jotka neuvolan kautta jaettiin tarvitseville perheille.

Tärkeä ja toimiva yhteistyötaho on seurakunta. Seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö tukee terveydenhuollon antamia palveluita. Kaikilla näillä on sama tavoite: lapsen, nuoren ja hänen perheensä hyvinvointi. Käytettäköön täydentäviä palveluita järkevästi, koska kaikkea ei voi yksi hallintokunta tuottaa!

Neuvolatoiminnan järjestämisessä on käytetty erilaisia jakomenetelmiä viimeisen reilun 20 vuoden aikana. Töitä on jaettu sektori- ja väestövastuuperiaatteella. Väestövastuu ei sovi laajaan pitäjään kuten Parkano. Sitä tehdessä kiire oli enemmän kuin isäntä ja kello eteni kuin rasvattu salama. Jokunen meistä sai ylinopeussakkojakin kiidätessä verikokeita laboratorioon ja ollakseen ajoissa ottamassa aamuasiakkaita vastaan. Huom: terveyskeskus ei maksa työntekijän sakkoja!

Neuvolatyö on vuosienkin jälkeen parasta työtä, mitä tiedän. Joka kevät luovuttaessani koulunsa aloittavat lapset kouluterveydenhoitajalle, tuntuu kuin omat lapset ottaisivat ensiaskeleitaan koulutiellä.

Lapset ja nuoret vaistoavat herkästi, onko ”terkka” toisissaan vai puhuuko vain virkansa puolesta. Tämä tieto sekä asiakaskunnan aitous pitää virkeänä hankalinakin työpäivinä.

Terveystalon vihkiäiset 20. maaliskuuta 1948. Edessä Yrjö Koivukoski, hänen vasemmalla puolellaan Hoforsin kummikunnan edustaja, kirkkoherra Helge Mattson ja kolme muuta Hoforsin edustajaa. Koivukosken oikealla puolella piirilääkäri Rikhard Ranta. Takana muurin edessä Väinö Soimajärvi ja rouva Tuovi Soimajärvi. Kuvasa myös Paavo Laatu, Gerd Nylander, Toini Alanen, Olga Mäkitalo, Martti Tuisku, Atte Vataja, Lyyli Mettomäki, Sanni Korpela, Tyyne Leppänen ja Toini Roiha, Bertta Järvinen, Helmi Partanen, Maiju Kantola ja Kauko Kiviniemi. (Kuva Armi Soimajärveltä).

Joo, mä tiedän sen rukouksen ja se on ihan hauska

Eleonora Printz

Meidän.taivaissa.nimesi.valtakuntasi.tahtosi.. maan pääl-
lä.taivaissa. Kuulostaa tutulta rukoukselta! Pienimmät
lapset rukoilevat juuri näin kädet tiukasti ristissä. Heidän
silmänsä etsivät apua muistamiseen joka puolelta ja py-
sähtyvät isompiin lapsiin, jotka jo lausuvat sujuvasti ko-
ko rukouksen.

Olemme ottaneet tavaksi rukoilla Isä meidän -rukous ai-
na musapyhiksen alkuun ja minusta on ihana huomata, et-
tä kerta kerran jälkeen yhä suurempi joukko lapsia osaa
sen alusta loppuun. Iltarukoukset ja muut omat rukoukset
kuuluvat niin lasten kuin aikuistenkin elämään. Jokainen
yksinkin rukoiltu rukous on tärkeä.

Mutta mitä tämä tuttu rukous, joka pyhisin kirkossa lue-
taan, merkitseekään lapsille? Onko se vain pelkkä hoke-
ma vai onko se jotain pyhää? Koskettaako rukous lasta?
Ainakin minua se koskettaa. Voin olla varma, että meitä
kuullaan. Ei meitä voi olla kuulematta. Kun olohuoneelli-
nen lapsia keskittyy, hiljenee, ristii kätensä ja aloittaa ru-
kouksen Isä meidän, joka olet taivaassa, niin tulee tunne,
että se meidän taivaan Isä on todellakin siellä taivaassa ja
kuulee pyyntöämme, huolestamme ja ilomme.

Oletko ajatellut, mitä rukous sinulle merkitsee? Ohessa
Isä meidän rukous lapsen silmin:

Isä meidän, joka olet taivaissa.

Rukous on sitä, että Taivaan Isä on kiltti, joka haluaa hy-
vää kaikille ja haluaa, että kaikki ovat kilttejä toisilleen.
Rukous on ihan hyvä.

Rukous on puhetta Jumalalle.

Jumala asuu pilven takana, sillä ei ole taloa ja se kastuu
aina kun sataa ja kuivumiseen menee monta päivää ja se
palelee.

*Pyhitetty olkoon sinun nimesi, tulkoon valtakuntasi,
tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä,
niin kuin taivaissa.*

Jumala voi tehdä molemmissa mitä haluaa.
Jumala saa päättää kaikesta.

*Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen
leipämme.*

Huolehtii, että meillä on ruokaa

Me halutaan joka päivä leipää, jonka Jumala antaa.

*Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niin kuin
mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä
vastaan rikkoneet.*

Antaa anteeksi, vaikka jotain tekis.

Jumala antaa anteeksi meille, vaikka joku vaikka potkii
tai sanoo rumasti.

Pyydetään anteeksi niitä pahoja, mitä on toiselle tehnyt
esimerkiksi haukkuu tai kiusaa.

Liittyy riitaan

Kun antaa anteeksi tulee hyvä mieli ja hyvä olo

*Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.*

Jumala ei laita meitä kiusaukseen, vaan antaa meidän
mennä turvaan.

Jos varastaa.

Jos ryöstää esim. valokuvat tai koko lelukopan ja nallet.

Sillä sinun on valtakunta

Jumala on yksin valtakunnassa

ja voima

Jumalalla on voimia

ja kunnia iankaikkisesti

Rukouksella kiitetään siitä kaikesta taivaan Isää.

Aamen.

Kiitos

Rukoilu on päättynyt.

Lapsuusajan joulumuistoja

Pentti Vataja

Jokaiselle suomalaiselle lapselle joulu on merkinnyt poikkeusta arkipäivästä, muutosta joka useimmiten on jäänyt mieleen vuosikymmeniksi. Niin on käynyt itsellenikin. Kerronpa muutaman mukavan ja vähemmän mukavan joulumuisteluksen. Ne ajoittuvat 1930-luvun alkuun ja Parkanon Vatajankylään.

Koulun kuusijuhlat olivat merkkitapaus

Ne olivat tietenkin merkkitapaus kouluikäisille ja myös vanhemmille, joita heitäkin aina runsaasti osallistui kuusijuhliin. Sen ajan ihmisiä ei liialti tapahtumilla hemmoteltu, joten arjen harmauteen koulun juhla kynttilöineen, leikkeineen, lauluineen ja muine ohjelmineen varmasti houkutteli. Näytelmäkappalekin oli aina valmiiksi harjoiteltu.

Ensimmäinen joulumuistoni liittyykin aivan näyttelijänurani alkuun. Olin saanut yhdessä samanikäisen serkkuni kanssa kappaleessa statistin (tärkeän) tehtävän, vaikka olimme vielä alle kouliän, ehkä noin 5–6-vuotiaita. Esitimme molemmat lumipalloa, joiden piti tiettyssä näytelmän vaiheessa opettajalta merkin saatuaamme vieriä näyttämän poikki. Meidät oli puettu lumipalloiksi tyyntyillä pyöristettyinä ja valkoisella harsokankaalla päällystettyinä. Tunnelma kohosi huippuunsa.

Valmistelut ja kulisseyssä odottaminen veivät kuitenkin aikansa. Kun siihen lisäksi tuli kihelmöivä jännitys, jota hienosti sanotaan ramppikuumeeksi, minulle sattui pieni ”vahinko”. Vaikka olin vahvasti tyyntyillä topattu, pisaroita kuitenkin tippui pitkini näyttämän lattiaa, kun vuoroni vihdoinkin tuli pyöriskellä esille... Ehkäpä yleisö luulikin pisartelun kuuluvan asiaan, tottahan lumipallojen pitää lämpimässä huoneessa sulaa. Totuus valkeni heille kuitenkin tuota pikaa ja aiheutti iloiset naurut, ehkä jopa suosionosoituksetkin.

Näyttelijän uralleni tapahtuma kuitenkin merkitsi loppua, ehkä voisi sanoa: sekä alkua että loppua.

Jännittäviä joululahjoja ja -tapoja

Kylän lähinaapurien kesken oli vielä noihin aikoihin jouluaaton ohjelmassa ”klahvinheitto”. Se tarkoitti naapurin lapsille, joskus aikuisemmillekin, annettavia joululahjoja. Niitä ei suinkaan pantu pukinkonttiin, vaan ne heitettiin aattoiltana johonkin aikaan saunomisten ja ilta-aterioiden jälkeen mahdollisimman salaa naapurin pirtin ovesta sisälle. Heittäjä juoksi lujaa pakoon ja talon kunnia-asia-

ana oli puolestaan saada heittäjä kiinni ja tuoda hänet sisälle jouluherkkuja maistelemaan.

Klahvinheitäjäksi tuli yleensä joku naapurin nuorimmas- ta päästä oleva vikkelläkinttuinen poika, koska hänen kunnia-asiansa oli päästä karkuun. Muistan kotonakin monta kertaa tapahtuneen, että talon töissä oleva nopsa työ- mies Veikko odotteli hiljaa pimeässä eteisessä napatakseen tuoreeltaan klahvinheitäjän kiinni. Joskus onnistui, joskus taas ei.

Mistä tuollainen tapa on tullut ja kuinka laajalle se oli levinnyt, ei ole tiedossani. Se sopikin lähinnä siihen entiseen aikaan, jolloin naapureissa muutenkin vielä poikkeiltiin. Oviakaan ei tarvinnut lukita, niinkuin nykyisin. Sana ”klahvi” viittaa kyllä ruotsinkieleen (julklapp, joululahja). Kyllähän täältä aikoinaan oli yhteyksiä ruotsinkieliselle rannikkoalueelle. Oli viety plankkukuormia ja hampua laivaköysitarpeiksi täältä suoraan talvikelien aikaan hevosella.

Lopuksi kerron vielä jännittävimmän joululahjani. Klahvina sekin heitettiin. Tuvan ovesta mätkähti aattoiltana keskelle lattiaa surullisia ääniä päästelevä likimain täysikasvuinen lamma. Se oli sidottu jaloistaan kiinni ja kaulaan oli sidottu puinen nimilappu, joka osoitti lahjan olevan minulle. Hämmästykseni oli tuossa niin suuri, että klahvinheitäjä pääsi kuin pääsikin karkuun. Kyllä se silti arvattiin, että lahjoittaja oli naapurissa asuva isoisäni.

Sinnehän se lahja siirtyi talon oman lammaskatran joukkoon, jossa sitä silloin tällöin kävin puhuttelemassa. Ei se kovin hyvin minua tuntenut, enkä minäkään ihan varma aina ollut siitä, menikö leivänpala oikean lampaan suuhun...

Vallan erikoinen joulupukki

Jännittävä oli sekin joulupukki, jolle äitini kehotti minua tarjoamaan karamelleja lahjojen jaon päätyttyä. Se oli siitä erikoinen pukki, että se söi makeiset silmillään, ei suinkaan kuvaannollisesti, vaan työntämällä ne silmän kohdalta sisään niinkuin muutkin ihmiset suuhunsa...

Äitini tamperelainen sisarenmies oli mukava jouluvieras lapsen mielestä. Häneltä tiesi odottaa joululahjatekniikan viimeistä sanaa olevia vekottimia, jotka tavallisesti olivat vieterillä vedettäviä autoja, kerran jopa hyppelävä sammakko. Nämä kaikki olivat maalaiskylän lapsille outoja. Niitä oli mukavaa esitellä naapurinkin lapsille, kunnes rikkuivat. Yleensä aika pian.

Musapyhisläisten joulu piirroksin ja tekstein

Joulu on Jeesuksen syntymäpäivä. Myös anteeksiannon päivä. Silloin saa myös lahjoja. Kari

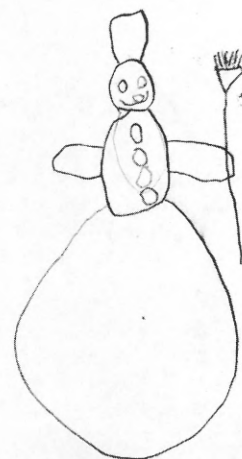

Joulu on tonttu, kuusi ja tähdet, lahjat, leivontaa, kuusenkoristelu. Joulupukki tulee kylään. Ellanoora

Emilian joulussa on kivaa, kun saa joululahjoja. Kuusi tuodaan, leivotaan.

Joulupukki
Lahjat
Piparit
Kuusi
Koristeet.
Lauri

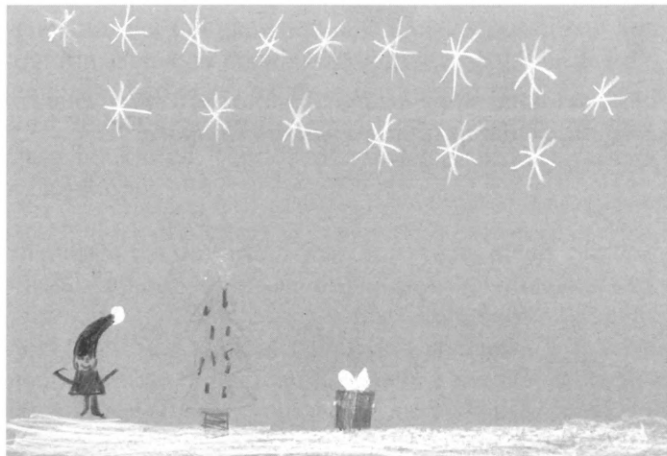
Joulupukki
Lahjat
Piparit
Kuusi
Koristeet
Leikit
Joululaulut.
Aaro

Joulupukki tulee käymään lasten luona. Joulu on kovin kivaa. Jouluna saa lahjoja. Päivällä käydään joulusau-
nassa ja sitten syödään jouluruoka. Rosa Kuivanen

Reki oli matkalla, joulupukki ja tonttu oli kyydissä. Tonttu hyppäsi reestä ja laittoi lahjan joulukuusen viereen. Ja lumiukon joulusukkaan laitettiin rahaa. Niklas

Joulu on lahjoja, joulutonttuja, kuusi ja lumihiihtäileitä. Iida-Maria Isoaho

Jouluna on kivaa kun silloin saa lahjoja, saa avata noita lahjapaketteja. Mun mielestä on jouluna kivaa olla pihalla ja lumisotaa, sitten on kivaa olla jossakin linnan takana tai lumiukon ja sieltä heitellä lumipalloja toisia päin, vuorotellen. Mummulla on kivaa odotella joulupukkia. Yläkerrassa tai alakerrassa yleensä leikin niillä leluilla mitkä olen saanu. Enkeli toisella puolella katsoo onko Salla, Mikko, Sari ja Arttu tehnyt hienon kuusen. Salla

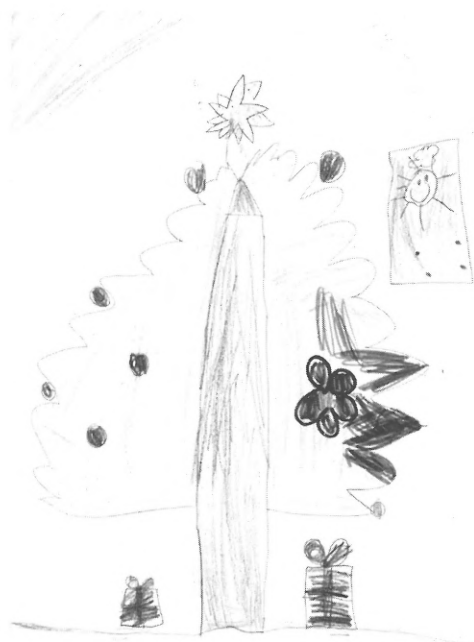
Joulu on yhdessäoloa perheen ja ystävien kanssa. Jouluruokailu kuuluu myös jouluun. Lahjat, jotka joulupukki tuo ja tontut, jotka urkkivat ikkunan takana. Janina Viitasaari

Joulu on ystävyyttä. Joulu on suojelua. Joulu on lahjojen saamista. Joulu on tulevaisuutta. Minka-Maaria

Jeesuksen syntymäpäivä. Ella

Sinin joulu on hauskaa, saa paljon lahjoja. Joulu on iloista ilon tuiketta. Kynttilän valoa, kakkua, pipareita, torttujen kahvin kanssa, samalla voi jutella. Tonttu kurkkii ikkunasta salaa päivällä. Joulukuusen alla on lahjoja. Enkelit leijuu taivaalla yöllä. Aamun jälkeen joulupukki saapuu. Suklaakalenterin luukut avataan joka päivä. Sini Siro

Ulkona lumilinna, portailla ja seinustalla jouluvaloja. Valot jatkuvat eri värisinä kiertäen portaat, tähtitaivas loistaa. Sisällä on tehty joulupaketteja. Lipaston päällä on yövalo ja laukku. Pöydällä juomalaseja, joissa on vettä. Kaksi mattoa lattialla, joista toinen ainakin jouluväriäinen, nurkassa on televisio. Lahjojen vieressä on sohva, jossa on joulunpunaisia sydäntyynyjä. Ella Puonti

Joulu on iloa. Minä tykkään joulusta, koska saa koristella joulukuusen ja saa lahjoja. On joulussa huonotkin puolensa, pitää siivota. Anni L

Mira 8V.

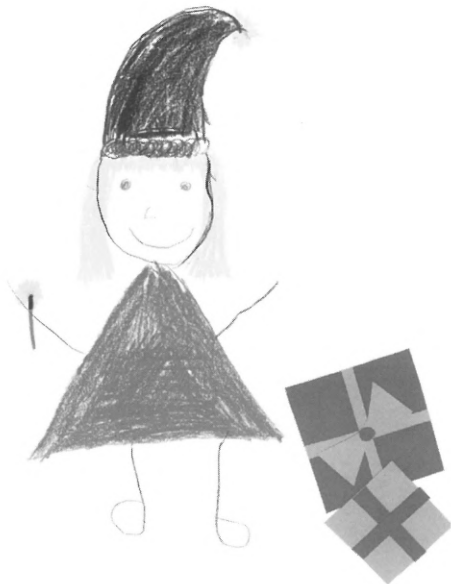

1. Kuusen hakeminen. 2. Jouluruokien hankkiminen. 3. Lahjojen saaminen. 4. Ystävyyden iloa. Mira A-R

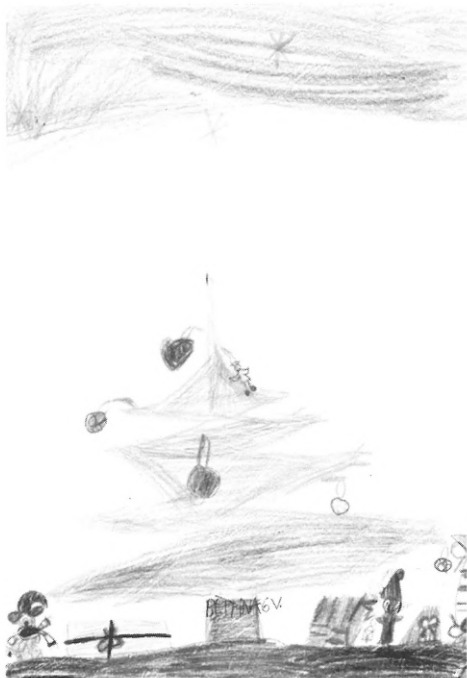
Joulu on Jeesuksen syntymäjuhla, jouluna käydään kirkossa ja haudoilla viemässä kynttilöitä. Illalla tulee vieraita ja joulupukki lahjojen kanssa. Joulu on lämmin. Linda L

Joulu tuo mieleeni lahjan
joulupukilta. Tonttujen vili-
nän sekä kilttinä olemisen.
Valkoiset hanget ja pulkka-
mäet. Jenny

Jouluna saa paljon lahjoja.
Käydään kirkossa. Syödään
puuro ja lauletaan joululau-
luja. Janina Valli

Joulu on Jeesus-lapset syntymäjuhla. Jouluna maistel-
laan herkkuja. Jouluna saadaan lahjoja. Jouluna käy-
dään kirkoissa. Jenna Valli

On kiva saada joulupurossa manteli ja
yllätys! Pappa tekee ison mäen, josta on
kiva lasketella kolkalla ja pulkalla. Iskä
tekee ison lumiukon, ja minä sidon kau-
laliinan ja teen kivistä suun ja silmät.
Tehdään yhdessä lumilyhtyjä ja laite-
taan sisään kynttilöitä. Saan itse valita
papan ja isän kanssa joulukuusen met-
sästä ja jouluaattoamuna koristelem-
me sen kauniiksi siskon kanssa. Äidin
kanssa on kiva leipoa piparkakkutalo ja
koristella se kaikilla herkuilla. Odotan
joulupukin tuloa ja lahjojen avaamista.
Joulusaunasta on kiva käydä tekemässä
lumienkeleitä. Bettina Pentti

Haetaan kuusi, koristellaan kuusi, joulupukki tuo lahjat.
Niko Ala-Rämi

Parkanossa voi mainiosti harrastaa!

Anni-Lotta Poussa

Liian harvoin huomaa jäädä miettimään, miten hirvittävän helppoa elämä 17-vuotiaana onkaan: ei suurempaa vastuuta kuin itsestä, ei laskuja päivittäisessä postissa ja vuoren kokoisia rahahuolia. Elämän suurimmat murheet ovat viisi kertaa vuodessa koeviikko ja se, riittääkö omat rahat niihin ihaniin kenkiin. Tämän takia onkin kummallista, että eniten kaikenlaisista puutteista ja epäkohdista, joita elämästä löytyy, valittavat juuri nuoret, omanikäiset ihmiset. Mieleen herää kysymys, onko meillä ollut aina kaikki niin mahdollottoman hyvin, että emme enää huomaa sitä, vaan kaikki pienetkin epäkohdat?

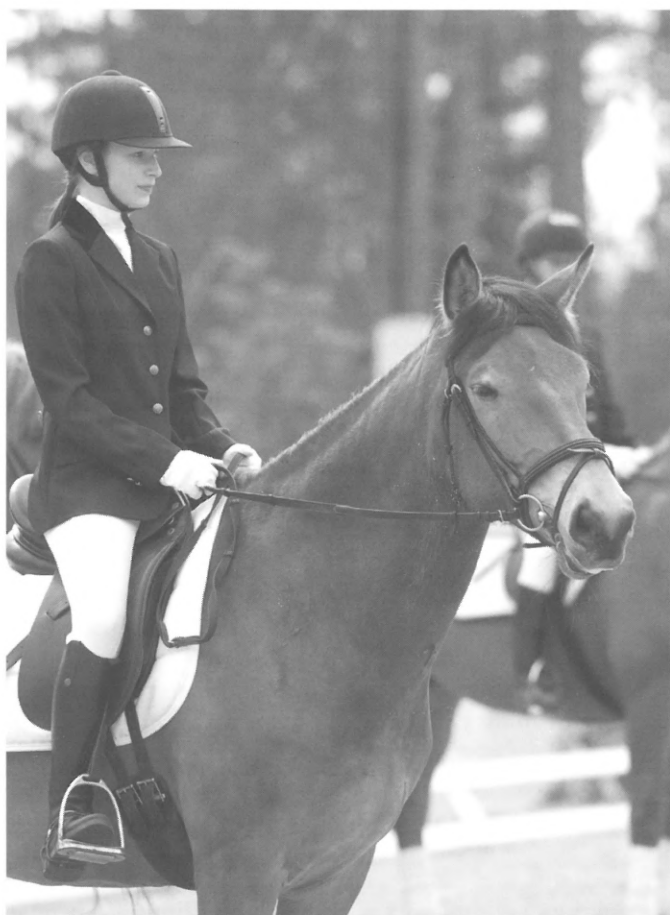
Useammin kuin käsissäni on sormia, olen kuullut mutinaa siitä, miten huonot harrastusmahdollisuudet meillä Parkanossa on, ja etenkin, mitä kaikkea täältä puuttuu. Jospa käännettäisiin asia toisinpäin: mitä kaikkea meillä täällä onkaan! Listasta tulisi pitkä. Jos lähdetään luettelemaan jo erilaisia harrastusmahdollisuuksia, saadaan helposti kokoon toistakymmentä erilaista lajia, joihin Parkanossa on mahdollista saada valmennusta ja harrastaa viikoittain, sekä lisäksi on tietenkin erilaiset käsityö- ja kulttuuriharrastusmahdollisuudet. Silti harvemmin kukaan muistaa tätä listaa, enemmän takerrutaan kaikkeen siihen

mitä meiltä ei löydy. Tietysti ymmärrän tämänkin, jokaisella on taatusti oma lempilajinsa, jota haluaisi myös koptipaikkakunnallaan harrastaa. Huvittavinta asiassa on silti se, että tyydytään vaan nutisemaan asiasta kavereiden kesken, eikä lähdetä esimerkiksi hankkimaan pelaajia koripallojoukkueeseen ja sopimaan sille harjoitusvuoroja.

Muutenkin etenkin harrastusasioissa nuoria vaivaa yleinen saamattomuus. Kovasti on puhetta, miten sitä ja tätä olisi kiva saada, mutta kuitenkin ei käydä edes niissä mitä meillä jo on. Tästä hyvä esimerkki on balettiopisto, joka joutui lopettamaan, koska harrastajia ei vain ollut tarpeeksi. Mielestäni olisikin kohtuullista, että ennen kuin pyydetään uusia lajimahdollisuuksia, otetaan osaa vanhoihin ja taataan edes niiden elossa säilyminen. Ja mistäs sitä tietää, jospa vaikka salibandy tai lentopallo onkin laji, josta alkaa pitää kovasti, kun vain ensin murtaa ennakkoluulot ja menee rohkeasti kokeilemaan.

Itselleni asia ei ole ollut ikinä ongelma. Olen todellakin mennyt rohkeasti kokeilemaan erilaisia harrastuksia, listan luettelemiseen menisi sivu jos toinenkin. Jo ala-asteella alkanut ratsastusharrastus on noussut harrastuksista ykköseksi ja sen lisäksi ei paljon muita ole sitten tarvinnutkaan. Salibandyn parissa tulee kuitenkin vietettyä pari iltaa viikossa, mikä tarjoaa mukavaa vaihtelua. Myös kulttuuria olen elämässäni harrastanut pianonsoiton muodossa. Aivan loistava musiikkiopisto onkin yksi Parkanon ehdoton ylpeyden aihe, josta saavat nauttia kaikki lukuisien konserttien ansiosta.

Tietysti aina on parannettavaa, miten mukava olisikaan harrastaa mahakelkkailua, curlingia ja kilpauintia myös Parkanossa, mutta rajalliset resurssit ja toimitilat huomioiden ottaen ovat asiat meillä mielestäni hyvin. Joten, ehkäpä ainaisen nutinan sijasta ryhdytään toimiin saadaksemme jotain aikaan tai siirrytään suunnitelmaan b ja menään testaamaan sellaista lajia, joka meiltä jo löytyy, josko se olisikin juuri se kaikkein omin juttu!

Anni-Lotalla on monia harrastuksia, joista ratsastus on noussut ykköseksi.

Kuva: Minna Lautamäki

Taiteilija Germund Paaerin äidinkielen ylioppilasaine vuodelta 1905

Maarit Malmberg

Monille parkanolaisille tuttu taiteilija Frithiof-Germund Paaer (s. 18.10.1881, k. 28.5.1950) teki elämäntyönsä monipuolisena taiteilijana. Paaer oli graafikko, kuvittaja ja opettaja, mutta kansallisesti tunnetuin hän oli ja on edelleen Kalevala Korun ensimmäisenä suunnittelijana. Parkanossa hänen työnsä on näkyvillä monissa eri yhteyksissä, sillä Parkanon kaupungin vaakuna on Paaerin suunnittelema.

Germund Paaer, jota tuttavallisemmin kutsuttiin Jormaksi tai Kermuksi, oli syntyisin Parkanosta. Synnyinkoti sijaitsi Parkanon keskustassa sijaitsevassa Rantalan talossa. Samassa talossa Paaerin perhe piti kauppaa. Parkanosta perhe muutti Kihniöön, missä taiteilija vietti lapsuutensa ja myöhemmin aikuisiällä kaikki kesänsä. Parkanoon Germund Paaer palasi nuorena miehenä opiskelemaan paroni Wreden johdolla metsäalaa. Ystävyys paronin kanssa jatkui pitkään.

Taiteilija Germund Paaer oli ulkoiselta olemukseltaan hienopiirteinen ja hintelä, ”herraskaisen näköinen”. Ul-

konäkö saattoi joitakuita pettää, sillä luonteeltaan Germund oli nimenomaan kansanmies. Hän liikkui paljon luonnossa. Hänen kiinnostuksensa vanhaan kansankulttuuriin kuljetti häntä vanhoista taloista toiseen niin Parkanossa, Kihniössä kuin muuallakin aina Lappia ja Karjalaa myöten.

Germund Paaer ehti opiskella elämänsä aikana monenlaista. Tie ylioppilaaksi oli melko kivinen, mutta iloisena valkolakistaan hän tuuletti helmikuussa vuonna 1906 veljelleen: ”PÄÄSIN KUIN PÄÄSINKIN LÄPI! Rakas Weikka, Tänään 1-3 välillä saan ylioppilaskirjani.” Ylioppilaaksi Paaer kirjoitti Tampereen Suomalaisesta Yhteiskoulusta.

Germund Paaerin ylioppilasaine on päivätty 5.9.1905. Aine on otsikoitu Germundille niin sopivasti: ”Maalaiselämän viehätys”. Tarina itsessään lienee osaksi fiktiivinen kertomus tapahtumista lähiseuduilla.

Ylioppilasaineen on joulukuussa tarkastanut Tampereen Suomalaisen Yhteiskoulun pitkäaikainen rehtori ja Germundin luokan valvoja Kaarlo Tiililä.

Tampereen Suomalainen Yhteiskoulu.

Äidinkielinen

Aine

Ylioppilastutkintoa varten.

Tampereellä 5. p. Syysk. kuuta 1905

Germund Paaer

Maalaiselämän viehätys.
Jokikarjan torppa sijaitsee
Parkanon järvi-rikkoimassa (seudussa) lä-
histienoilla isäkköä Nuresjärveä. Parkkia
on aina nähtä aikoihin (aakka) ollut
voluttu muun maailman yhteydestä
kulku-laitosten puuttuen takia. Tampere-
den tuntukin luoto siellä vielä alkuperäi-
seltä melkeinpa luvaton määrään katta-

Maalaiselämän viehätys – kirjoittanut Germund Sandström (Paaer)

Jokiharjun torppa sijaitsee Satakunnan järvirikkaimmassa seudussa, lähitienoilla isohkoa Auresjärveä. Paikka on aina näihin aikoihin saakka ollut erotettu muun maailman yhteydestä kulkulaitosten puutteen takia. Senpä tähden tuntuukin luonto siellä vielä alkuperäiseltä, melkein pä lumotun erämaan kaltaiselta.

Jo kolmatta miespolvea on aherrettu tuon puheena olevan torpan aukeamalla, ja näin on muodostunut sievä viljelty ala pienen Tarsianjärven rannalla. Torpan takana kohoo korkea harja. Nousen jyrkkää rinnettä harjun huipulle; eteeni aukeaa mitä viehättävin näköala. Edessä oleva järvi kuuluu useita peninkulmia pitkään reittiin, jonka sanotaan saavan alkunsa suunnattomasta suosta takamaitten perillä. Vastaiselta puolen mäkeä heti sen juurelta alkaa metsä; kauas kantaa näköni, vaan kauemmaksi vielä ulottuu tuo mahtava, majesteettinen, humiseva hongikko, jossa siellä täällä viheriöittää koivikkoja; tuolla etäällä siintää rämeikköjäkin joiden läpi näyttää kulkevan kiemurteleva metsäjoki tuoden vettä jostain metsäjärvestä.

Torpan huoneet, jotka ympäröivät sievää, ruohoista pihamaata, ovat tuttua suomalaista rakennetta. Astun sisälle torppaan. Keski-ikäinen isäntä vastaa tervehdykseeni, ja istuuduttuani sukeutuu keskustelu. Olen tullut kaupungista ja haluan asettua maalle viettämään kesälomaani. Haasteltuamme kotvasen olemme jo tehneet kaupat kesäasunnon suhteen emännän suostumuksella. Lähden nyt isännän ja hänen noin 18-vuotiaan poikansa Jaakon kera paikkoja lähemmin silmäilemään. Jokiharjun isäntä on yksi niitä lukuisia Suomen kansalaisia, jotka ovat kaikkensa uhranneet maanviljelykselle. Viljavainiot ovat hänen elämänsä ehtona, ja niihin ovat kiinnittyneet hänen lapsuutensa, nuoruutensa ja miehuutensa muistot. Jaakon kanssa jatkamme kävelyä valkamalle ja pian lipui venhe pitkin työntä järven pintaa vastaista metsärantaa kohti, jonne saavuttua vedämme veneemme rantakiville ja niin olemme metsän helmassa. Käki kukahtelee tuolla etäämpänä ja sinnepäin suuntaamme kävelymme metsäpolkua myöten pikkulintujen helkytellessä säveliään. Sanomattomasti nautin tuosta lumoavasta viehätyksestä; olihan se toista kuin kaupungin hermostuttava räminä, ja olihan ihana hengittää keuhkoihinsa hienoa metsän tuoksua sen sijaan, että oli kaupungissa tukehtumaisillaan pölyyn.

Hauskasti kului kesä Jokiharjun ”kultaisilla kunnahilla”. Tuli syksy ja puiden lehdet kellastuivat, vaan olipa torpan viljakin jo kellastunut ja kiirein välkkyivät sirpit leikkuuven käsissä. Kuhilaat seisoa töllistelivät täyteläisinä, ja isännän kasvoilla oli tyytyväisyyden ilme. Tyytyväinen olin minäkin, sillä olihan nyt metsästysaika käsissä, ja monen telkän päivät päättyivät minun metsästysintoni tähden. Joskus olin Jaakonkin kera saalista tavotamassa, varsinkin kun hänellä oli joutoaikaa. Usein silloin jouduimme pitkiin keskusteluihin. Näistä aloin huomata, että hänen teki mieli kaupunkiin; häntä näet kyllästytti tuo ”yksitoikkoinen elämä”, kuten hän tapasi sanoa. Hän ei ollut milloinkaan käynyt kaupungissa, olihan vain

sattumalta kuullut yhtä ja toista ihmeellistä sieltä. Eräänä päivänä, vähää ennen lähtöäni, pyysi hän minua toimittamaan itsellensä paikkaa kaupungissa, tähän suostuinkin.

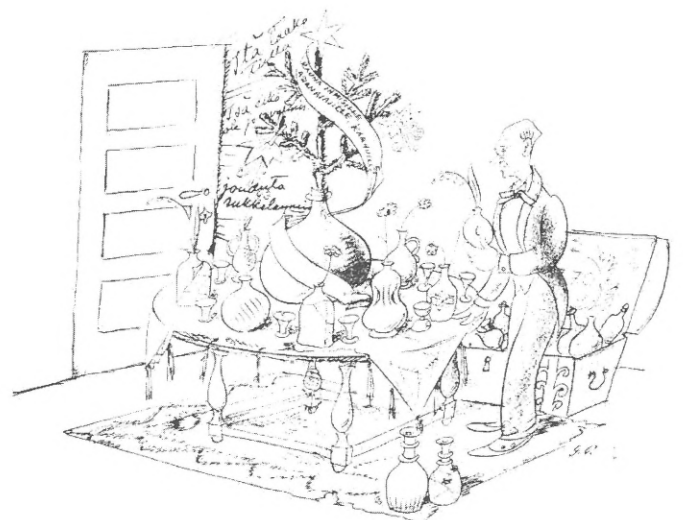
Jo kuukausi on kulunut siitä kuin lähdin maalta. Tarsian pieni järvi ja sen rannalla kasvava petäjähirsikko, joka sen pintaan kuvastuu, eivät lähde mielistä. Jaakko Jokiharju on eräässä tehtaassa täällä kaupungissa ja on tyytyväinen alaansa. Paljon on hän saanut ihmetellä kaupunkiin tultuansa, ja yksitoikkoiselta muistuu elämä kotona. Hän ei ole ollut kaupungissa kauemmin kuin pari viikkoa.

Talvi tekee tuloaan; lumi peittää kadut ja katot. Joulua, ”juhlista jalointa”, varrotaan. Elähyttävältä tuntuu minustakin, sillä tiedän joululomalla ehtiväni kiittää viimekesäisessä asunnossani.

Joululoma on jo alkanut, ja jo olen hiihtänyt pitkän taipaleen. Edessäni on sama maisema kuin viime kesänäkin; katselen sitä pitkän aikaa. Se on nyt niin toisenlainen, se on pukeutunut häikäisevän valkoiseen vaippaansa. Tuo koivukin tuvan vieressä on kuin ihanin kristallikruunu auringon säteissä. Lumi on niin pehmyttä ja puhetoista, ettei rohkenisi sitä jaloin tallata. Hiihdän eteenpäin ja käyn torppaan. Siellä on kaikki, kuten ennenkin; torpan väki kyselee pojastaan ja minä annan heille tyydyttäviä vastauksia.

Kauan en saanut täällä viettää talven reipasta elämää, sillä olin pakotettu lähtemään kaupunkiin. Siellä kului talvi työssä ilman mitään viehätystä. Seuraavana kesänä on ollut tilaisuudessa muuttamaan maalle.

Loppukesästä sain tavata vanhan tuttavani Jaakon. Hämmästyin nähdessäni hänen kalpeat ja kuihtuneet kasvonsa. Nyt hän jo halusi lähteä takaisin maalle. Elämä ei enää muistunut yksitoikkoiselta kotona. Hän oli sairastunut, muutos olosuhteissa oli häneen perinpohjaisesti vaikuttanut.

Germund Paaerin pilakuva itsestään ja keräilemistään pulloista. Suomen Kuvalehden joulukuun numero 1931.

Kansantanssijoilla kansainvälinen kesä

Ritva Ichtertz

Kansantanssiryhmät Viirkantti ja Kapsakat suuntasivat kesän matkansa Norjaan. Tapahtuma oli pohjoismaiden lasten ja nuorten kansantanssifestivaali Barnlek, joka tänä vuonna pidettiin Porsgrunnissa Norjassa.

Mukana oli Parkanosta parikymmentä tyttöä ja poikaa iältään 8-12 vuotta ja joukko vanhempia. Porista haettiin pieni tyttöjoukko ohjaajineen ja sitten laivaan.

Perillä sopivasti avajaisiin

Bussimatka Ruotsin halki Osloon ja sieltä vielä etelään meni mainiosti, vaikka emme saaneetkaan toimimaan dvd-laitetta. Välillä pysähdyttiin syömään, taisi joku ottaa nokosetkin.

Illalla saavuimme perille sopivasti avajaisiin, joka oli kovasti hikinen tilaisuus. Meillä oli onnea sään suhteen, melkein 30 astetta lämmintä!

Majoituimme parinkymmenen kilometrin päähän koululle ja jokainen löysi itselleen sopivan nurkan luokan lattialta.

Seuraavana päivänä ajoimme muutaman kymmenen kilometrin päähän upeissa maisemissa nauttimaan vesipuiston riemuista. Alue oli laaja ja kaikille löytyi sopivia vempaimia ja laskumäkiä.

Ruotsalaisia tansseja tutuiksi

Kolmantena päivänä yhteisharjoitusten jälkeen ryhmät osallistuivat ”työpajoihin”. Parkanolaiset harjoittelivat ruotsalaisia tansseja mukavan ruotsalaispojan johdolla.

Ohjelmaa oli vähän joka puolella kaupunkia ja festivaalipaikkaa, mutta lämmin sää vei voimia ja majoituskoululakin piti ehtiä tapaamaan toisia majoittuneita! Toki ehdittiin ”shoppailemaan” Porsgrunniin ja tuliaisia löytyi kiitettävästi.

Lauantaina oli vielä yhteisharjoitukset ja iltapäivällä kulke kaupungista festivaalientäälle. Onneksi oli pilvistä, eikä tukahduttavan kuuma. Muutama pisara tuli vettä ohjelman alussa, se vain virkisti!

Ohjelman teema, satu ”Tuhkapoika”, oli mukavasti sisällytetty pääjuhlan ohjelmaan. Prinsessa pyöri kauniina kentällä ja ihaili eri maista tulleiden lasten esityksiä. Esitykset menivät hienosti, parkanolaiset pääsivät eturiviin esiintymään!

Illalla oli pakkaamisen aika, koska lähtö aamulla oli jo

heti viiden jälkeen! Matka Ruotsin halki Tukholmaan meni rattoisasti nukkuessa ja seuraavana päivänä oltiin jo kotona. Kaikkien mielestä oli hienoa käydä Norjassa. Mieleen jäivät mahtavat maisemat ja vesipuisto. Seuraava Barnlek on Tanskassa vuonna 2011. Kukahan silloin on mukana?

Pariisista luotijunalla Maconiin

Kansantanssiryhmä Kipakat matkusti itä-Ranskaan Maconiin kesällä. Matkaa edelsi ohjelman hiominen ja konsertin järjestäminen parkanolaisille matkakassaa kartuttamaan.

Ritva ja Bernard Ichtertz lähtivät jo etukäteen valmistaamaan Pariisia Kipakoiden tuloon ja siellä vietettiinkin unohtumattomia hetkiä. Metrolla liikkuminen ja lippujen ostaminen automaatista sujui ongelmitta ja Kipakat oppivatkin liikkumaan suurkaupungissa vaivattomasti. Nähtävyyksistä tärkeimmät, Eiffel-torni, Riemukaari, Champs-Elyseen ihanat putiikit ja jopa Père Lachaisen hautausmaa, tunnettujen henkilöiden leposija, tulivat tutuksi. Pätevän suomalaisen oppaan johdolla tuli Pariisin ja Ranskan historia myös tutuksi.

Matkan pääkohde, Macon, saavutettiin huimalla nopeudella, kun matkustettiin luotijunalla. Vastassa oli ryhmän ”Les petits Lamartiniens” puuhamiehet bussilla. Majoituttiin viininviljelyä opettavaan lukioon, tietysti viinitarhojen keskelle.

Maconin päivät olivat täynnä tutustumista erilaisiin kohteisiin: kukkiviiniin kyliin, historiallisiin kyliin, vanhaan maataloon ja museoon. Yhtenä päivänä käytiin yhdistetyssä huvi, eläin- ja vesipuistossa.

Koko vastaanottava ryhmä oli mukana kuljettajina, kokkeina ja oppaina. Ystävyyssuhteita solmittiin.

Maconin pormestari järjesti vastaanoton, missä molemmat ryhmät esiintyivät. Lauantai-iltana naapurikylän juhlassa oli kaksikin esitystä ja upea ilotulitus. Viimeisenä päivänä tehtiin vielä ”pakollinen” kiipeilyretki paikallisen vuoren huipulle, josta oli todella upeat näköalat. Viinin maistelu olikin sitten aikuisten hommaa, mutta viinin kasvaminen ja korjaaminen tuli teoriassa kaikille tutuksi.

Matka Ranskaan oli historian, maantiedon ja ranskalaisen kulttuurin ja arkipäivän oppijakso. Ensi kesänä ”Les petits Lamartiniens” suuntaavat matkansa vuorostaan Suomeen ja Parkanoon. Bienvenue!

*Kipakat-ryhmä pyöräh-
teli Maconin kaupungin-
talon edustalla ennen vi-
rallista vastaanottoa.
Heitä säesti Pertti Ves-
terholm.*

*Kipakat ja vanhemmat saivat tu-
tustua myös viinitarhaan.*

*Viirkantti ja Kapsakat tanssivat Norjan Porsgrunnissa Barnlek-tapahtumassa. Lapset nauttivat ohjelmien lisäksi hel-
teisestä säästä ja upeista norjalaisista maisemista.*

Vuoden Yrittäjä luottaa laatuun ja palveluun

Teksti ja kuva Veli-Matti Heinisuo

Yli 51 vuotta työelämässä pääsääntöisesti kuutena päivänä viikossa ja yli 30 vuotta yrittäjänä ovat Parkanon Vuoden 2007 Yrittäjän Matti Patokosken numeraaliset näytöt myönnetyt tunnustuksen perusteiksi. Valinnan teki Parkanon Yrittäjien hallitus.

Parkanon keskustassa toimivan Matin Asusteen oven joskus vaikkapa vain kerran avanneet puolestaan tietävät, että liikkeen valikoima ja palvelu käyvät tarvittaessa mainiosti lisäperusteluiksi.

- Olen lähtenyt joka aamu hyvällä mielellä töihin. Ennen kaikkea pidän asiakaspalvelusta. Parhaan palkkion saan silloin kun asiakkaalle löytyvät todella istuvat vaatteet, joihin hän on tyytyväinen.

Matti Patokoski myöntää olevansa huolestunut siitä, mitä tapahtuu, kun hän omien sanojensa mukaan lähitulevaisuudessa jo ikänsäkin vuoksi sulkee liikkeen ovet. Mikäli kiinnostuneita jatkajia on, hän ottaa "ilmoittautumisia" mielellään vastaan.

- Erityisen hyvin tähän sopisi sellainen yrittäjä, joka haluaisi myydä laadukkaita kotimaisia miesten vaatteita. Ne sopivat suomalaiselle vartalolle ja siksi minäkin olen kotimaiseen panostanut.

Matin Asusteen liikevaihdosta yllättäen lähes 80 prosenttia tulee muualta kuin Parkanosta. Asiakkaita käy muun muassa Helsingistä, Kemijärveltä, Porista ja Joensuusta - ja tietysti lähikunnista. Yrittäjä itse ei tiedä ilmiöön yhtä ainoaa syytä, mutta on sitä mieltä, että Parkanon mainiota sijaintia kannattaisikin nykyistä useamman yrityksen hyödyntää.

- Ihmiset ovat valmiita lähtemään ostosmatkoille kauemmaksikin. Monet matkojen takaa tulevista asiakkaista ovat toki varmasti Parkanosta lähtöisin. He ovat aikoinaan käyneet meillä ja haluavat hyvää palvelua saatuaan tulla yhä uudelleen, arvelee Matti Patokoski.

Matin Asuste täytti 30 vuotta syyskuussa 2007. Sitä ennen Matti Patokoski työskenteli Parkanon Muotiliike ja Asuste Janakan palveluksessa. Hänen aiemmat työvuotensa kertyivät muun muassa Pohjois-Satakunnan Osuusliikkeen myymälöissä.

Ostot omalta paikkakunnalta

Parkanon kehityksessä Matti Patokoski on läheltä nähnyt väkiluvun voimakkaan vähenemisen seuraukset. Kahden sahan loppuminen merkitsi paljon myös yritysten liikevaihdolle.

- Väkeä on vielä paljon, mutta yhä useamman nuoren ja työtä tekevän korvaavat ikääntyneemmät. Ostovoima on siksi luonnollisesti niukempi kuin aikaisemmin.

Euroja liukuu huolestuttavasti muun muassa Tampereelle ja Tuuriin, vaikka Parkanosta saa Matti Patokosken mielestä kaiken mitä tarvitsee. Se vain vaatii halua ostaa omalta paikkakunnalta. Näin saataisiin paljon kaivatut erikoisliikkeet kuolemisen sijasta säilymään ja pystytäisiin luomaan jopa uusia työpaikkoja.

- Päättäjien ja asukkaiden kannattaisi puhalttaa yhteen hiileen ja ajatella Parkanon parasta, eikä kadehtia toisiaan ja toistensa aikaansaannoksia.

Vuoden yrittäjä ehdottaa, että kaupunki osallistuisi pienten teollisuustilojen luomiseen paikkakunnalle. Nekin mahdollisesti auttaisivat luomaan uusia muutaman hengen yrityksiä.

Kaikki miehet ovat Matti Patokosken mukaan puettavissa, koska tuotteissa löytyy runsaasti valinnanvaraa. Silti yhä useammin liikutaan tuulipuvuissa, kun ennen miesten kaapista löytyi useita pukuja.

Muistovärssyjä 90 vuoden takaa

Varpu Lammi

Äitini Martta (Jalonen-) Hartto vietti lapsuutensa Parkanon pappilassa rovasti Frans Tommilan ja hänen vaimonsa Suomen luona. Hän sai ystävältään Lyydiltä jouluna 1918 päiväkirjan, johon hän kirjoitti tapahtumia pappilasta ja sen elämästä.

Tältä ajalta ovat hänen ystävänsä kirjoittaneet muistovärssyjä, joista tässä on muutama:

*Onnellisen elon suokoon Luoja sulle päällä maan.
Johtakoon hän ehtoon tullen henkes iloon ihanaan.
Nelly K.*

*Hyljori, pyöri nuori tyttö, niin kuin rukin rulla.
Taitaapa ne akan päivät sinullekin tulla.
Martta E.*

*Kun tiedät minun elämäni ehtoollensa ehtineen
ja sydämeni iäksi jäähtyneen,
niin muista silloin minua,
että olin ystävä muinoin.
Toini L.*

*Sua muistan talven myrskyssä,
kun lunta tuiskasee.
Sua muistan kesän helteissä,
kun linnut laulelee.
Martta E.*

*Sydäimestä onnitellen iloinen sä aina oo,
ystäväsi tervehuudot kotifisi kaikukoon.
Helmi Wienola*

*Wieno tuuli etelästä
rientää kohti Pohjolaa,
hiljaa sulle kuiskatkoon terveisiä Almalta!*

Valokuva pappilasta, vas. Hjördis Hagelin, Martta Jalonen, Aimo Raassina, Sirkka Tommila. Takana apupoika.

*Kasva Suomelle suloksi
isänmaalle iloksi.
Kasva kansalle valoksi
Suomen neidoksi jaloksi.
Piirsi Nelly K.*

*Jos kauwas eriämme
Suomemme saloihin,
niin muista, että oltiin
me ystävyksetkin.
Manda N.*

*Martta tyttö Herran taimi
kasva aina uskossa,
että kerran kukoistaisit
Taivaan isän tarhassa.
Manda N.*

*Onnen enkel' kultasiipi luoksesi lentäköön.
Terveisiä tuhansia korvaasi kuiskatkoon.
Kerttu T.*

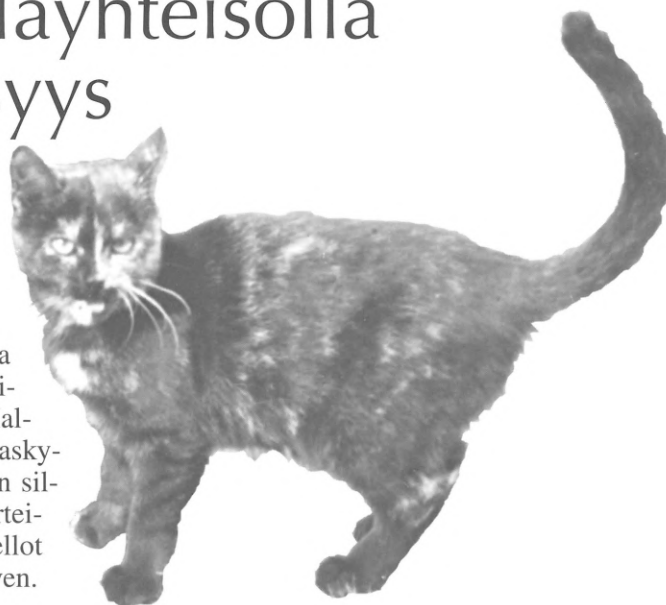
*Ei tiedä kukka kasvava,
ken poimii hänet pois.
Ei tiedä neito nuorikaan,
ken ystävänsä hän ois.
Martta E.*

Kissakiven kyläyhteisöllä rikas menneisyys

Leena Perälä

Pari kilometriä Parkanon keskustasta etelään hurauttaa valtatie 3:n matkailija ohi Kissakivenmäen ja sen jatkon Halmissenmäen. Tie jatkuu suorana kohti Alaskylän ”vilja-aittoja”. Alitettuaan Porin tien sillan Heittolassa, matkailija havaitsee kaartilevan tien molemmiin puolin viljavat pellot sekä vasemmalla vilkkuvan Parkanojärven.

Oikealle jää Kissakiven mäki ja sen kyläyhteisö. Harvalla kylällä pienellä alueella Parkanossa on ollut niin ammattirikas menneisyys kuin Kissakivellä.

Pohjoistuuli toi tien Kissakivelle

Kaunis ja reheväkasvuinen mäki oli erinomainen paikka kyläyhteisön syntymiseen. Kissakiven vähälukuiset asukkaat saivat 1830-luvulla yllättäen lahjaksi hyvän tieyhteyden kirkonkylään.

Maaherran annettua vuonna 1834 määräyksen tieyhteyden rakentamiseksi Kankaanpäästä Kuruun Näsijärven rannalle, ryhdyttiin Kankaanpäässä tekemään mahdollisimman suoraan linjausta uuden tien suunnaksi (nykyinen Porintie).

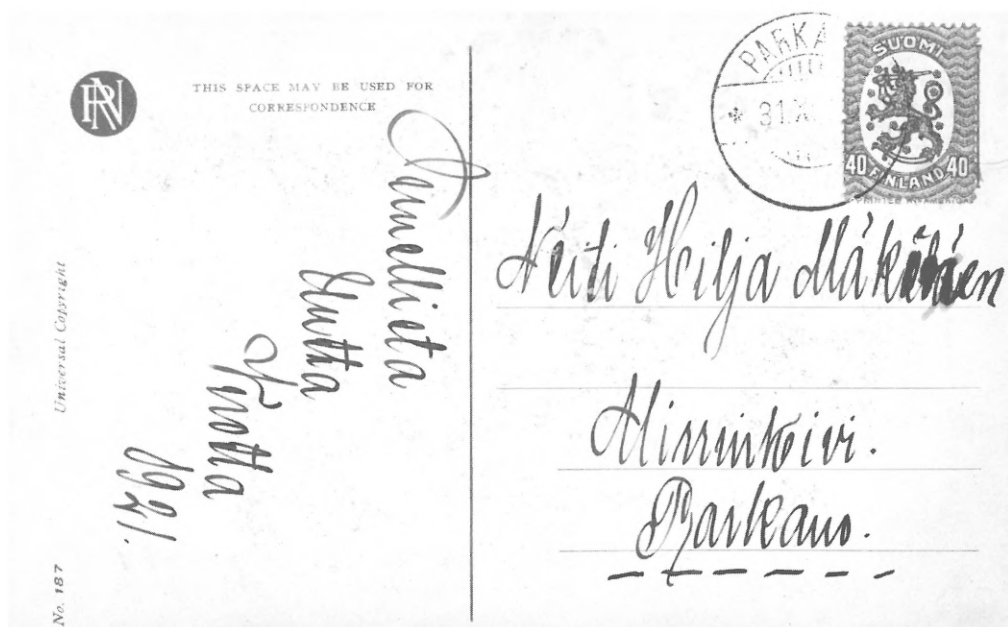
Kerrotaan, että tyynenä iltapäivänä tehtiin suuri nuotio palamaan Parkanon pappilan läheisyyteen ja Kankaanpäästä suunnattiin tielinja savua kohti. Mittauksen aika-

na alkanut pohjoistuuli hajoitti savua sen verran, että mitaus osuikin pari kilometriä suunniteltua etelämmäksi, ja tie joutui tekemään jyrkän mutkan Parkanon keskustaan. Näin Kissakivi sai tieyhteyden kirkolle.

Kyläläisillä oli onnea tieasioissa. Parkanon ja Ikaalisten rajalta ns. Selänpään tieltä, Kylmänojan montun kohdalta alettiin rakentaa tietä Alaskylän kautta Parkanon kirkolle vuonna 1868. Uusi tie yhtyi edellä mainittuun, länsi- itäsuunnassa kulkevaan Kurun tiehen Kissakivellä, parkanolaisten hyvin tunteman puolustusvoimien varikon länsipuolella, nykyinen Moukarimäenkatu.

Tie oli jyrkkä ja mutkainen, ja muuttuikin vähitellen kärkytieksi, ”lehmitieksi” sen jälkeen, kun toinen tie 1930-luvulla Tampereen suunnalta kiipesi Kissakivelle (nykyinen Vanha Tampereentie).

Kissakiven mäki on siis historiansa aikana kiinnostanut monenlaisia tiensuunnittelijoita. Parkanon kirkolle ete-

lästä päästiin eri aikakausina vain ja ainoastaan Kissakiven kautta! Syytä lieenee mainita, että nykyinen valtatie 3, joka ohittaa Kissakiven, on valmistunut vuonna 1965.

Mirrinkiven tuntee postilaitoskin

Nimensä väkirikas kylä on saanut mäen pohjoisrinteellä, Poriin johtavan tien penkalla olleesta istuvan kissan malisesta suuresta kivistä.

Tietöiden yhteydessä kivi oli hajoitettu parannettavien teiden tieltä. Posti on aina ollut nokkela ja jopa leikkiä ymmärtävä, niinpä perille on tullut sellainenkin kortti, jossa osoitteena on Parkanon lisäksi ollut pelkästään ”Mirrinkivi”.

Ammattien kirjo oli runsas

”Vanhoina hyvinä aikoina”- edellisvuosisadalla oli Kissakivellä, tällä muutaman neliökilometrin suuruisella mällä runsaasti pieniä mökkejä, joiden lähes kaikki asukkaat olivat itsellisiä ja harjoittivat luonnonlahjojensa mukaisia ammatteja, jotka periytyivät usein seuraavalle sukupolvelle.

- ☐ Joosef ”Joosu” Kuusikko oli seppä ja hänellä oma paikka, joka on vieläkin käytössä.
- ☐ Einari Leppäsellä kumppaneineen oli sementtivalimo, vaimo Tyyne oli pitäjällä hyvin tunnettu ja pidetty kättilö.
- ☐ Lehtosen suvussa oli puuseppä ja maalari.
- ☐ Mäkiset olivat suutareita kahdessa polvessa. Kyläsuu-

tari Hilja Mäkisellä on oma osasto Parkanon kaupunginmuseossa.

- ☐ Kesken Karoliina oli itseoppinut lapsenpäästäjä, kättilö.
- ☐ Halmisen Hilta oli kyläpöykäri, jota tarvittiin aina.
- ☐ Matti Halminen, Hiltan poika, oli mylläri. Veljessarjaan kuuluivat myös Antti ja Mikko. Halmisen pojat olivat ahkeria työmiehiä ja autoivat muita kyläläisiä aina kun heiltä apua pyydettiin.
- ☐ Hilta Marjamäki oli pitäjällä tunnettu hieroja.
- ☐ Tyyne Rajamäki tunnettiin taitavana ompelijana.
- ☐ ”Killi-Taavetti”, Taavetti Kiliholma, oli kaikkien lasten ja lapsenmielisten hyväntahtoinen ystävä.
- ☐ Ville Kiliholma kävi arvokkaasti vain kyntämässä (Alasella) ruispellot. ”Pois tieltä ja kaikki!”
- ☐ Janne Majamäki (Mäkinen) oli posteljooni.
- ☐ Valtion virkamiehiä edusti kylällä Eeti Laatu, joka oli tielaitoksen palveluksessa.
- ☐ Seppälän Veetin käyntejä kotinurkilla oli lasten ihan pakko tarkkailla - vanhempien kielloista huolimatta. Vee-ti oli maanviljelystöidensä lisäksi teurastaja!
- ☐ Seppälän Annan koneella kutomat villavaatteet, muun muassa villaiset alushameet lämmittivät pakkastalvina.

Kylällä kolme kauppiassukua

Kissakivellä on vaikuttanut kuuden vuosikymmenen ajan kolme kauppiassukua: Laine, Päljänoja ja Leppänen. Arvid Laine perusti sekatarvakaupan vuonna 1922 ja Irja Leppänen lopetti 1950-luvun taitteessa perustamansa kaupan vuonna 1982.

Joosef Kuusikko (vas.) ja Matti Vuotari pajansa edustalla 1930-luvulla. Kuvan oikeassa reunassa Juho Kuusikko.

Joinakin vuosina oli kauppoja kaksinkin kappalein samaan aikaan. Kaikki kauppiaat olivat ystävällisiä ja lapsirakkaita, eikä asiakaspiireissä suurempaa kilpailua havaittu. Saattoivat pikkulapset joskus pienet karkkitruutinsa maksaa essuntaskuista kaivamillaan keltaisilla koi-vunlehdillä!

Verkkaista arkea Kissakivellä

Kylän elämä kulki verkkaista latuaan. Rahaa oli niukasti. Pienestä maapalasta saatiin niukka toimeentulo lapsirikkaille perheille. Metsästä kerättiin marjoja ja läheinen Parkanojärvi antoi runsaita saaliita talvenkin varalle.

Maatyöt, tervan ja potaskan valmistaminen Alaskylän isoissa taloissa tarjosi tarpeellista lisätienestiä. Vaimoväki ja isommat tytöt kävivät muun muassa Alasella heinä- ja leikkutöissä sekä olivat palvelusväkenä sisätöissä. Kissakivellä poltettiin tervaa kyläläisten omiin tarpeisiin. Kulkukauppiattien liikuskelu väritti pienen kylän raittia. Vähäisin keinoin yritettiin myös auttaa kerjäläisiä, joita oli liikkeellä nälkävuosen jälkeenkin vuosisatojen vaihteissa.

Kyläläisten naapuriläheisyys loi yhteenkuuluvuutta. ”Lämpymäisleipää” kiikutettiin naapureihin muulloinkin, kuin lapsen syntymän onnitteluina.

Suutari Hilja Mäkinen oli kissojen ystävä.

Tie tuo - tie vie

Uusi tieyhteys etelästä vilkastutti aluksi kylän elämää 1930-luvun jälkeen. Vähitellen alkanut varakkuus näkyi uusina suurentuneina rakennuksina.

Tampereentien varteen rakennettiin vehnämylly ja sen läheisyyteen Rauhanyhdistyksen rukoushuone. Teiden y-kirjaimen muotoisen risteyksen läheisyyteen tuli Toivo Leppäsen kauppa, sekä Porin tien varteen Martikaisen puutarha kasvihuoneineen. Mäelle alkoi ilmestyä myös omakotitaloja. Kylän ilme muuttui ajankuvan myötä.

Eljake perustettiin vuonna 1939

Kissakiven liikenteellisesti hyvä sijainti oli huomattu myös valtion taholla. Talvisodan alkamisvuonna 1939 Kissakivelle perustettiin puolustusvoimien Elänlääkintä- ja kengitysvarikko, parkanolaisittain ”Eljake”.

Suomen Kansallisoopperan taiteellinen johtaja ja ylikapellimestari Mikko Franckin äidin isoisä, Kalle Mäkinen, saunavihtoja tekemässä.

Porin tien varressa, aidatulla alueella sijainnut Leppäsen sementtivalimon tiilinen rakennus korjattiin varikon toimistorakennukseksi. Myöhemmin alueelle rakennettiin 11 varastorakennusta. Varikko toimi Kissakivellä 1. helmikuuta 1939 - 1. heinäkuuta 1960.

Uusi tieyhteys hiljensi kylänraittia

Sen jälkeen, kun uusi tieyhteys Tampereen suunnasta Kissakivelle, Vanha Tampereentie, oli valmistunut, alkoi aluksi vilkastunut kylän elämä kuitenkin hiljaksen hiipua. Tielle ilmestyivät kylän ohi hurauttavat autot, jotka eivät ehtineet aina hyvässä alamäessä hiljentää vauhtiaan matkalla Parkanon keskusta, kauppoihin ei enää kovin usein poikettu.

Erilainen koneellistuminen yhteiskunnassa vähensi myös perinteisten ammattien harjoittajien työtä. Kissakiven väkeä alkoi hiljalleen hakeutua kauemmas töiden etsintään. Muutamia pienet mökit autioituivat, sisukkaimmat jäivät.

Vuodet ja vuosikymmenet eivät ole vieneet kylältä sen historiaan kuuluvaa yritteliäisyyttä. Kuusikon paja on tarpeellinen nykyajankin ihmiselle.

Tänään Kissakivi on suosittu nykyaikaistunut, aikaansa seuraava kaupunginosa, jossa kauniit talot ja hyvin hoidetut pihapiirit kertovat alueen viihtyisyydestä ja asukkaiden ahkeruudesta.

*Mä näen; yhdessä istutaan
taas kodin lämpimässä
ja varjot takkavalkean
ne häilyy hämärässä*

*Sun luokses palaa unissaan
sun lapses maailmalla
ja lämmöstäs sun uneksii
jo toiset mullan alla.*

Lauri Pohjanpää: Lapsuus

Lähteet:

Martta Sevio: Isomummu muistelee 1990
Kissakiviläisten tarinointia

Arto Lehtonen talvella 1951 kotitalonsa edustalla. Kuvassa näkyy sen ajan tienviittoja, joissa matkat oli merkitty 100 metrin tarkkuudella.

Tämän näköisiä mökkejä oli Kissakivellä paljon 1940-luvulla.

Huvin vuoksi tuhertelu poiki pilapiirtäjän pestin

Niina Martikainen

Kun äitiyslomalaisella on liikaa aikaa, se rupeaa tietysti piirtämään pilakuvia. Tai niin minä siis tein yhdeksän vuotta sitten. Kirjahyllystä putkahti esiin Kari Suomalaisen piirroksista koottu kirja, ja sitä selatessa tuli mieleen kokeilla, osaanko itse tehdä jotain hauskaa. Piirtelin malliksi muutaman kuvan ja olin ilmeisesti tyytyväinen tulokseen, koska lähetin tekeleeni Ylä-Satakuntaan. Mukana oli lappu, jossa kerroin piirtäväni tarpeen tullen lisääkin.

Unohdin koko jutun, kunnes kahdeksan kuukauden kuluttua silloinen päätoimittaja Tarja Lappalainen soitti. Hän kysyi, piirtäisinkö lehteen yhden kuvan viikossa. Piirtäminen alkoi maaliskuussa 2000 ja jatkuu edelleen. Välillä on joutunut vääntämään ihan tyhjästä päästä, mutta piirtämättä ei ole vielä ideapulan vuoksi jäänyt. Sisältö on joskus ehkä ollut ohuehko.

Pyrin usein saamaan kuvaan jotain paikkakunnalla ajan-kohtaista. Kun aina ei kuitenkaan tapahdu mitään mul-listavaa, esimerkiksi joulut, juhannukset, omat arkihommat ja säätila ovat aina hyviä lähtökohtia.

Erikseen on mainittava entinen kaupunginjohtaja Kari Karjalainen, jota piirsin kieltämättä paljon ja joka kuulemani mukaan sen vuoksi avasi lehden aina varovasti. Vaikka en mielestäni ollut kovin ilkeä, kyllä hän kerran totesi, että kymmeneen piti laskea kun kuvan näki. Luulen kyllä, että oikeasti hän oli salaa mielissään huomiosta.

Puolentoista vuoden kuluttua tulee täyteen kymmenen vuotta tätä hommaa, ja kai sitä viimeistään silloin pitää juhlistaa jotenkin. Jos saisin aikaiseksi koota vaikka kirjan, jossa on valitut palat eri aiheisista piirroksista. Nyt vain en ole äitiyslomalla, ei tunnu enää olevan liikaa aikaa.

Kaupunginjohtaja Kari Karjalainen antoi usein aiheita piirroksiin, yleensä muuttoaikeidensa vuoksi.

Surullisenkuuluista kivenavetta on ollut ajankohtaisin vasta purkamisensa jälkeen.

Reijo Ojennuksen aktiivisuus mielipiteenilmaisussa ansaitsee tulla huomatuksi.

Kevään tulon tietää koirankakkakeskustelun alkamisesta.

Parin vuoden takainen kestopuheenaihe poiki useita kuvia.

Siirtoviemärisuunnittelu aloitettiin jo jokin aika sitten. Oletettavasti tästä vielä kesken olevasta hankkeesta riittää kuvitettavaa jatkossakin.

Sisäministeri Urho Kekkosen puhe Parkanon nuorisoseuran laulujuhlilla 17.7.1938 Parkanossa

Kansalaissovinnon välttämättömyys

Siinä monipuolisessa, tuloksiltaan rikkaassa kansansivistystyössä, jota aatteellisesti tärkeä ja käytännöllisesti merkityksellinen nuorisoseuraliike meillä suorittaa, on isänmaan historialla, kansamme menneiden vaiheiden tutkimisella, huomattava sijansa. Sen parempaa harrastuksen kohdetta nuorison toiminnalle tuskin voidaan valita. Kansakuntien kehitys ja kohtalot ovat näet osoittaneet, että kaikkein vahvin, vastatuulen vaikeudet ja myötätuulen houkutukset parhaiten kestävä on ollut se kansa, jolla on ollut tieto muinaisten sukupolvien vaiheista ja sen tiedon mukana elävä kosketus esi-isiin ja heidän työhönsä. Tuo kosketus on antanut kulloisellekin sukupolvelle omaksi sen elämänviisauden, minkä jo hautaan vai-puneet polvet ovat vuosisatojen mittaan koonneet ja perimätietona säilyttäneet niille, jotka ovat joutuneet jatkaamaan heidän työtänsä.

Kansan elämälle on erittäin tärkeää, että nuoriso pyrkii hankkimaan tietoa oman maansa ja kansansa vaiheista, pyrkii saamaan välittömän kosketuksen menneisyyteen. Nuoriso vastaa aikanaan maansa kohtaloista, ja mitä paremmin se on tähän valmistautunut, sitä menestyksellisemmin se on suoriutuva. Historian antamien opetusten selvilleotto ja omistaminen ovat varustautumista sitä teh-

tävää varten, joka nuorison osaksi tulee, se on niiden aseiden hankkimista, mitä elämäntaistelussa tarvitaan.

Mainitsin sanan taistelu. Se on vakava sana, mutta se on sana täynnä totuutta. Kansamme historia osoittaa meille, että kansakunnan elämä on alituista taistelua. Vuosisadasta toiseen on sukupolvi sukupolven perään taistellut tämän maan puolesta. Taistelun muoto on saattanut vaihdella, mutta sen päämäärä, sen tarkoitus on aina ollut sama. Yhden sukupolven osaksi on tullut kohottaa pirtit ja raivata viljelykset kylmään korpeen, toinen sukupolvi on saanut nousta niitä miekka kädessä puolustamaan. Yksi sukupolvi on saanut nähdä pirttinsä joutuvan poltetuiksi ja viljelysten tallatuiksi, toinen on saanut uudelleen kohottaa seinähirret hiiltyneille raunioille ja kaataa vesakot pelloilta. Yksi polvi on lähettänyt parhaat poikansa kauas maan rajojen ulkopuolelle sotimaan, toisen polven on sallittu rauhan töissä rakentaa maata niin hyvin aineellisesti kuin henkisesti suhteessa. Näin ovat vaihdelleet sen taistelun muodot, jota Suomen kansan eri sukupolvet ovat suorittaneet. Mutta jokaisen sukupolven työ on ollut arvokasta ja tärkeää, jokaisella sukupolvella on ollut oma tehtävänsä suoritettavanaan. Meidän maamme luonnon kitsaus ja historiallisten olosuhteittemme ankaruus ovat aiheuttaneet, että esi-isiemme taistelu on ollut vaikeaa ja vaativaa. Se on ollut joskus taistelua ylivoimaa vastaan, mutta me olemme sittenkin kautta tämän kärsimysten tien selviytyneet voittajina. Millainen kohtalomme tulevaisuudessa onkin, vieköön se meidät vaikka suurimpaan ahdistukseen, meidän uskonamme, rohkaisevana ja voimaa antavana, on tietoisuus esi-isiemme vaikeista taisteluista ja voitosta, voitosta, joka on ollut hellittämättömän, peräänantamattoman tulevaisuudenuskon tulos. Mikään kansa ei voi jälkeentuleville polvilleen antaa parempaa perintöä pahojen päivien varalle kuin me olemme esi-isiltämme saaneet, ja voi meitä, jos me petämme tämän perinnön.

Kansamme jo hautaan kallistuneet sukupolvet ovat täytäneet sen tehtävän, mikä heillä on ollut kansamme historiassa. He ovat kulloisenkin ajankohdan heille asettamien vaatimusten mukaisella tavalla, milloin rauhan, milloin sodan töissä, taistelleet elämää tälle maalle. Me, nyt elävä polvi, emme aina kenties riittävällä arvonnolla suhtaudu menneiden polvien työhön ja työn saavutuksiin, kenties me, jotka rakennamme suuria kaupunkeja ja valtavia tehtaita tai perustamme kouluja ja siunausta tuottavia sairaaloita, kenties me, jotka raivaamme vuosittain kymmenin tuhansin hehtaarein uutta peltoa ja tarmokkaasti varustamme armeijaamme, me kenties väheksymmekin niitä saavutuksia, joita esi-isiemme työstä on jäänyt jälkeen. Tällainen ylimielinen ja väärä, kiittämätön ja nurja käsitys todistaisi nuorisossa huonoa ja puutteellista valmistautumista elämäntaistelua varten, niin kuin se vanhemmissa todistaisi kelvottomuutta maan asioiden hoitamiseen. Perehtyminen historiaan ja sen antamien opetusten omaksuminen osoittavat meille, että jokaisen sukupolven työ, niin vaatimatonta ja niin vähän jälkimaailmalle ker-

rottavaksi jättänyttä kuin se on saattanut ollakin, on ollut rengas siinä katkeamattomassa ketjussa, jonka menneet polvet ovat takoneet. Se on ollut välttämätön rengas, jonka puuttuminen tietäisi historiallisen tradition, historiallisen kehityksen katkeamista. Kun kansakunnan elämä perustuu yhtenäiseen kehitykseen, jossa yhden polven saavutus on perustana seuraavan polven työlle, ymmärrämme hyvin, kuinka välttämätön on ollut sekin työ, josta jälkimaailmalle ei ole sanottavia muistomerkkejä jäänyt. Usein ajattelempa ylpeinä 30-vuotisen sodan aikoja, jolloin suomalaiset sotajoukot hankkivat voittoja ja mainetta kaukaiselle kotimaalleen vuosikymmenet kestävässä sodissa. Mutta olemmeko aina silloin muistaneet, että nuo kymmenet tuhannet suomalaiset sotilaat vuodattivat verensä vieraalla maalla sittenkin omalle kansalleen vieraan tarkoituksensa vuoksi. Olemmeko hakkapeliittain sankariteoista lukiessamme ajatelleet, että esimerkiksi se äänetön sukupolvi, joka isonvihan jälkeen palasi niille rakkaile tanhuville, jotka se oli jättänyt tulipalon kajastuksessa ja lasten kuolinvaikerrusten kaikuessa, sittenkin on tehnyt enemmän tämän kansan säilymiseksi kuin historiassa ylistetyt, Euroopan pelkäämät hakkapeliitat, vaikka heidänkin taistelullaan on ollut merkitystä maaillemme. Sen suvun työ, joka isonvihan jälkeen rakkaudellaan ja sitkeydellään rakensi maan, on historiankirjoissa mitä niukimmin kuvattu, mutta me voimme aavistaa, mikä merkitys sillä on ollut kansamme elämässä. Ja sama on ollut monen muunkin sukupolven osa. Ne ovat saaneet hautansa historian hämärissä, vaikka niidenkin työ olisi ansainnut tulla jälkimaailman tietoon, meille esikuvaksi ja opastukseksi.

Nyt elävällä sukupolvella on ollut onni toteuttaa ne toiveet, joista menneet sukupolvet ovat unelmoineet. Me olemme olleet luomassa Suomen kansasta itsenäisen, vapaan kansan. Tämän saavutuksen, joka menneinä vuosisatoina on ollut vain kaikkein rohkeimpien Suomen naisten ja miesten uljas haave, olemme me nyt toteuttaneet. Tämä johdattaa helposti yliarvioimaan oman työemme merkitystä, tämä saattaa meidät kenties väheksymään esi-isiemme saavutuksia. Mutta jos vakaasti pyrimme asettumaan niiden velvollisuuksien ja tehtävien eteen, joita esi-isämme ovat suorittaneet, jotta meille olisi avautunut mahdollisuus taistella tälle maalle itsenäisyys, niin me mieli nöyränä tunnustamme, että mekin olemme tehneet vain velvollisuutemme, emme enempää. Se suurenmoinen lopputuloks, vapaa Suomi, jonka työemme tuotti, on yhtä paljon niiden miljoonien naisten ja miesten ansiota, jotka elämäntehtävänsä suorittettuaan nyt makaavat tämän maan povessa. Näiden sankareiden työstä eivät meille muistuta kivet hautojen yllä; sitä suurempi on meidän velvollisuutemme pitää heidän työnsä kiitollisessa muistossa.

Olen tahtonut tämän katsauksen kansamme eri sukukuntien työn saavutuksiin ja arvoon esittää siksi, että osaisimme oikein arvostella niiden historiallisten tehtävien erilaisuutta, mitä eri aikoina elävillä kansalaisilla on. Kullakin sukupolvella on historiallisen kehityksen ja olosuhteiden vaatimusten johdosta oma tehtävänsä kansakunnan elämässä. Ja olipa tämä tehtävä ulkoisilta mittasuhteiltaan vaatimattomampi tai arvokkaampi, olipa sen jälkimaail-

malle jättämä kuva kirkkaampi tai himmeämpi, sisäiseltä merkitykseltään ne kaikki ovat samanarvoisia kansakunnan tulevaisuutta silmällä pitäen.

Jokaisella sukupolvella on oma tehtävänsä. Mikä tämä tehtävä on, sen usein jo ulkoiset olosuhteet selvästi osoittavat. Se suku, joka sai ottaa vastaan vainolaisen hyökkäykset, oli selvillä tehtävästään, samoin kuin se, joka palasi hävitettyihin kyliin piilopirteistä tai sotaretkeltä. Mutta aina ei sukupolven tehtävä kansakunnan elämässä ole näin mutkattomasti löydettävissä. Joskus tarvitaan etsimisen ja hapuilun vuosia, joskus kestää kauankin aikaa, ennen kuin sallimus osoittaa sen.

Aika (kesä 1938), jota nyt elämme, on levoton. Sodan soihtu valaisee maailmaa. Nykyaikaiset liikenneyhteydet sekä tekninen kehitys yleensäkin helposti saattavat myös sellaisen kaukana maailman voimakaskeuksista sijaitsevan maan kuin Suomi sodan vaikutuksen piiriin. Me oivallamme velvollisuutemme valtakuntamme olemassaoloa kohtaan, kun varustaudumme sotilaallisesti. Me emme tee tätä sotaa varten, vaan sodan välttääksemme, sillä me käsitämme, että varustautumisemme laiminlyönti olisi samaa kuin vihollisen houkuttelemisen hyökkäykseen vapautemme tuhoamiseksi.

Mutta varustautuminen itsenäisyytemme suojelemiseksi on puutteellista, jos tyydytään vain armeijan aseistuksen vahvistamiseen. Yhtä tärkeää kuin ulkonaisten voimakkeiden lisääminen on sisäisten tekijöiden vahvistaminen. Meidän tulee lujittaa sisäistä rintamaamme, tehdä puolustustahto koko kansamme omaisuudeksi. Meidän tulee tähän maahan luoda kansalaissovinto. Se on tämän sukupolven suuri, vastuullinen tehtävä. Mutta se on vaikea tehtävä. Se ei vaadi ehkä henkensä alttiiksi panemista, mutta rohkeutta sekin vaatii, sillä sitä vastassa ovat ennakkoluulojen korkeat muurit, sitä vastassa on ymmärtämättömyys ja kiihkömieli niin puolelta kuin toiseltakin. Mutta kerta kaikkiaan on sanottava: me emme voi säilyttää vapauttamme ja itsenäisyyttämme, jollei sen suojaksi saada koko kansaa, koko Suomen kansaa. Yhtenäisenä, yksimielisenä on Suomen kansa ottanut menneinä vuosisatoina vastaan ulkoapäin tulevan vaaran ja se on voinut tuon vaaran torjua vain yksimielisyytensä ja sisäisen eheydensä voimasta. Kun tuntematon tulevaisuus näyttää uhkaavan meitä vaaralla ja onnettomuudella, on se torjuttavissa vain yksimielisen ja eheän kansan turvin. Tästä näkökulmasta tarkastettuna kansalaissovinnon luominen pahoin rikkirevityn kansamme keskuuteen on tärkeä, se on välttämätön tehtävä. Se tehtävä on tämän polven toteutettava, ja se on toteutettava pian, sillä kohtalo ei kenties odota, kunnes tuon tehtävän välttämättömyys käy niin ylivoimaisen selväksi, ettei eripuraisuus jaksa enää sitä vastaan seistä.

Kun me itsenäisyytemme säilyttämistä ja turvaamista silmällä pitäen tutkimme kansamme eheäksi luomisen merkitystä, niin meidän täytyy tunnustaa, että se on oikea asia. Oikeat asiat ovat olemassa sitä varten, että ne toteutetaan. Kun 20 vuotta sitten luotiin maan vapaus, oli se oikea asia ja se toteutettiin. Silloin oli täytettävänä se

tehtävä, jolle loi edellytykset esi-isiemme vuosisatainen työ. Tämän 20 vuotta sitten suoritettun tehtävän jatkona on nyt niiden haavojen parantaminen, joita silloin lyötiin oman kansamme keskuuteen, veljen ollessa veljeä vastassa. Me tiedämme kaikki, että vaikea on sovinto vereen saakka ulottuneen vihan jälkeen, mutta me ymmärrämme myös, että maan itsenäisyys sitä vaatii. Siksi tuo sovinto on tuleva, sillä kohtalo ei ole kuljettanut tätä kansaa suurten kärsimysten kautta itsenäisyyteen salliakseen sen menettää itsenäisyytensä epäsopuun ja veljesvihaan. Nykyisen sukupolven on aikaansaattava kansalaissovinto suurten isänmaallisten kysymysten ympärille. Sillä tavoin se luopi pysyvät perusteet itsenäisyytemme säilymiselle ja suorittaa osalleen lankeavan tehtävän, jonka laajakantoisuuden ja kansallisen merkityksen vasta tulevat sukupolvet täysin voivat käsittää. Tämä työ on juuri nuorison työ. Vanhoilla on omat ennakkoluulonsa, heidän on vaikeata niistä luopua, mutta nuoriso, joka näkee historiallisen tehtävänsä välttämättömyyden, on kyllin rohkea astumaan niiden vastakohtaisuuksien sovittajaksi, joita onnettomat vuodet ovat luoneet kansamme eri ryhmien kesken.

On helppo huutaa vihaa ja kosta. Sellainen julistus saa osakseen vastakaikuakin, miksei. Mutta meissä kaikissa ihmisissä on sittenkin sisäinen ääni, joka vihan ja kiihkon hetkellä vaatii sovintoa ja keskinäistä ymmärtämystä. Tälle rakentavalle pyrkimykselle antakaamme valta, sil-

lä niin kuin me ihmiset kaipaamme omassa rinnassamme rauhaa ja sopusointua, niin kaipa sitä kansakunta omissa elämässään. Nuorisoseurojen koko työ rakentuu hyvyyden ja rakkauden ohjelmalle, toteuttakoon se ohjelmansa myös eheän kansakunnan luomisessa rakkauden tietä.

Opettaja Lyyli Salonen vastaanottamassa sisäministeri Urho Kekkosta. Taustalla Parkanon Nuorisoseuran puheenjohtaja Arvo Mansukoski tervehtii rouva Joukasta ja oikealla Sylvi Kekkosta vastaanottamassa rehtori Viljo Alanen. (Kuva Armi Soimajärveltä).

Urho ja Sylvi Kekkonen seurassaan juhlien päätoimikunnan puheenjohtaja Tuovi Soimajärvi. Taustalla näkyy Pappilansalmi. (Kuva Armi Soimajärveltä).

Leena Perälä, 200-prosenttisesti parkanolainen

Teksti ja kuva Maarit Lehto

Vuonna 2008 valittiin ensimmäistä kertaa Vuoden Parkanolainen. Yleisö sai ehdottaa kuka kunniakansalaisen titelin ansaitsee, ja valinnan teki Lions Club Parkano. Taivoitteena oli löytää iloinen, avoin ja Parkanoa myönteisesti esiin tuova nainen tai mies.

Nämä kriteerit osuvat napakymppiin Leena Perälän kohdalla.

Arki sujuu pilke silmäkulmassa

Leena Perälää ehdottaneet luonnehtivat häntä 200-prosenttiseksi parkanolaiseksi, iloiseksi, persoonalliseksi, sivistyneeksi ja osaavaksi. Hän pursuaa ideoita, jotka hän esittää ripeällä puherytmillä. Leenalla on aina monta askareta meneillään, eivätkä hänen tekemisensä jää puolitiehen. Paljon tekeväälle myös sattuu, ja omaan itseensä kohdistuneille sattumuksille tekijä nauraa hersyvästi.

Leena kuuluu niihin ihmisiin, jotka elävät arkeaan pilke silmäkulmassa. Varsin usein hän kohtaa onnellisia sattumuksia mitä erikoisemmissa tilanteissa; ihmisiä, joita hän voi auttaa, tai joista on iso apu hänelle itselleen vaikkapa kulloinkin meneillään olevissa projekteissa, joita hänellä toden totta riittää.

Vuoden Parkanolainen tutkii innokkaasti historiaa, eritoten paikallista menneisyyttä. Hän on myös julkaissut keräämäänsä aineistoa, Kyrönkankaan talvitie -julkaisuna. Leena on kiinnostunut lukuisista aiheista, joihin hän paneutuu täydellä höyryllä; on tunnettua, että hän mieluusti tehostaa teksteissään asian tärkeyttä huutomerkillä. Usein asiat putkahtavat ilmoilla aamuyöllä, ja tämänkin kotiseutulehden sivuilta löytyy Leenan kirjoituksia, joita hän

on kirjoittanut, muokannut ja lähettänyt sähköpostiin parhaimmillaan kello 4 aamulla. Huutomerkkeineen.

Parkanolaiset ovat oppineet, että mikään paikka ei ole outo paikka Leenan tapaamiseen. Hänet tapaa kursseilla, luennoilla, metsämuseolla, konserteissa. Omien harrastustensa lisäksi hän rientää apuun vaikkapa silloin, kun Siro-lan Esko tarvitsee myyjää lankasuuliinsa. Kaidoillavesillä hän jakaa paikallistuntemustaan Vesipääsky-risteilyillä niin kotimaisille kuin ulkomaisillekin ryhmille.

Kotipitäjä hyvä paikka elää!

Miettiessään parkanolaisuutta kunniakansalainen toteaa kotipitäjäänsä merkitsevän kotiseutua, vaikka hänen juurensa eivät täällä olekaan.

- Tunteeseeni vaikuttaa erikoisesti Parkanon vaihtelevan luonnon kauneus; järvet ja virtaavat joet koskineen. Liikkuessani kameroimeni hirvimiesten ja hirvikoirien perässä tulivat minulle seudun laajat metsät marjoineen ja sienineen läheisiksi. Hitaasti, mutta varmasti löytyi paluumuuttajalle myös harrastusteni mukainen ystäväpiiri, jossa olen voinut intoutua uusiin, erilaisiin haasteisiin.

- Kaikkialla koen ystävällistä palvelua. Pieni kotikaupunkini on hyvä paikka elää!

Mitä muuttaisit Parkanossa?

- Kaupungin ydinkeskustan yksityisten omistamat rytyt ja risutantereet siisteiksi puistomaisiksi paikoiksi. Näen, että kaupunki tekee sen, mikä sen voimavaroissa on mahdollista, mutta esimerkiksi kirkon, hautausmaan ja sankarihaudan läheisyys ansaitsivat siistimmän ympäristön.

- Kylän keskustalla on jo maaseutukaupungin kaunis ilme, iloitsemme siitä. Monilukuisissa teollisuuslaitoksissamme, suurissa ja pienissä valmistetaan huippulaatua. Hyvinvointimme on syntynyt yrittämisellä ja yhteistyöllä. Uskon, että tulevaisuuden haasteissa kaupunkimme pysyy ripeän kehityksen vauhdissa. Toivon, että parkanolaiset olisivat ylpeitä kauniista pitäjästään ja omista juuristaan!

Leena Perälä on kiinnostunut etenkin paikallisesta historiasta. Kuva on otettu vuoden 2007 runtupäivällisiltä, joihin hän osallistui puolisonsa Vilhon kanssa Kuivasjärven Erkalassa.

Polskasta balladiin, Tuomas Hyytisen sävellyksiä

Äänilevy Tuomas Hyytisen sävellyksistä.

Esittäjinä: Ylä-Satakunnan musiikkiopiston sekakuoro ja Pohjankankaan Pelimannit.

Arvi A. Koivisto

Tuomas Hyytinen (1929 - 2007) oli Ylä-Satakunnan musiikkiopiston ensimmäinen rehtori. Hän jäi tehtävästä eläkkeelle 1992. Aikaisemmassa työpaikassaan, Niinisaalon varuskuntasoihtokunnassa, hän opiskeli työn ohella sävellystä, mm. Sibelius-Akatemiassa. Harrastus sävelmien sommitteluun sekä sovittamiseen erilaisille musiikkikokoonpanoille säilyikin sitten hänellä loppuelämän ajan.

Etsiessään lauluja musiikkiopiston sekakuorolle Tuomas Hyytinen selasi runokirjoja ja tehtyään mieleisensä löydön sävelsi sen ja teki kuorosovituksen. Eräs tällä tavoin syntynyt, hyvin onnistuneen oloinen laulu, on Helvi Juosen runoon sävelletty Tuohilippi ja lähde. Lauluja syntyi myös tuttavapiirin riimittelemiin sanoituksiin. Yksi näitä täysin paikallisesti syntyneitä, on Seitsemisen valssi.

Levyllä laulavan musiikkiopiston sekakuoron kokosi rehtori Jukka Lehtinen levytallennusta varten, mutta voidaan toivoa, että sen toiminta taas vakiintuisi pysyväksi.

Ajatus äänilevystä heräsi siunaustilaisuuden aikaan

Ajatus muistolevyn tekemisestä syntyi Tuomas Hyytisen siunaustilaisuuden aikaan runsas vuosi sitten. Silloin ke-

rättiin haudalle laskettavien kukkien sijaan muistorahasto parkanolaiseen pankkiin musiikkiopiston stipendirahastoa ja hänen parhaiden sävelmiensä tallentamista varten. Levyn Polskasta balladiin tuottajaksi lähti kansanmusiikkiyhtye Pohjankankaan Pelimannit, jossa yhtyeessä Tuomas Hyytinen itsekin soitteli harrastajapelimannien tukena. Useat levyn sävelmät, polskat, marssit ja valssit, ovat syntyneet yhtyeen piirissä soittajatoverien merkkipäiviksi. Pohjankankaan Pelimannit on taustaltaan kankaanpääläinen, mutta siinä on, vuosikymmenten myötä, ollut mukana myös parkanolaisia soittajia.

Yhtye, tai osa siitä, on varhempina vuosina säestänyt Parkanon Nuorisoseuran tanhuajia heidän esityksissään kotomaassa ja ulkomailla. Eräs huomionarvoinen kappale levyllä onkin Aino-polska, joka on sävelletty tanhuohjaaja Aino Pokkisen muistolle. Sen ensiesitys oli vuonna 2001 Parkanon Nuorisoseuran 100-vuotisjuhlissa Parkanon urheilutalolla, missä sitä tanssimassa ja soittamassa oli noin satapäinen kansallispukuisten joukko.

POHJANKANKAAN PELIMANNIT ja Ylä-Satakunnan musiikkiopiston sekakuoro

Muistolevy Tuomas Hyytisen (1929-2007) sävellyksistä.

POLSKASTA BALLADIIN

Tuotanto: Pohjankankaan Pelimannit / Perttu Kaappa, 38750 Veneskoski.
Levyngynti myös: Ylä-Satakunnan musiikkiopisto, 39700 Parkano, puh. 03-448 2682.

1. Jaakon juhlapolska	2'35	11. Luomajärven valssi	4'19
2. Herastuomarin siivisoitto	3'06	12. Soikan balladi	4'51
3. Aino-polska	3'14	13. Seitsemisen valssi	2'10
4. Heinäkun vides	2'33	14. Tuohilippi ja lähde	2'24
5. Ullan keitolaulu	2'04	15. Katsen maalaismaisemaa	1'53
6. Hirvimäen Leen potkumasurkka	2'46	16. Dalarnan tyttö	3'06
7. Marraskuun marssi	2'53	17. Klaneetti-Tommon häämarssi	1'53
8. Puholaispolska	2'09	18. Pyrykillä	0'49
9. Keinu ja timppermanni	2'28	19. Hääviirsi	1'07
10. Jäljijääpolska	1'55	20. Uudet sanat	1'54
		21. Joulukellot	2'09

Äänitys: Musatalo / Hannu Väliaho; kuoro Pasi Vatinen.
Kansi ja selostein taitto: Ulla Koponen. Rekisteröintinumero: PPCD 001 2008.
Tallennuskoodi ISRC FI-8PO-08-00001-20.

Polskasta Balladiin

Tuomas Hyytisen (1929-2007)
sävellyksiä pelimanneille ja
sekakuorolle

Esittäjinä:
Pohjankankaan Pelimannit ja
Ylä-Satakunnan musiikkiopiston sekakuoro

*Parkanon
Nuorisoseura
kiittää
tukijoitaan ja
toivottaa rauhallista
joulun aikaa!*

**Lämmintä Joulua
ja Valoisaa
Uutta Vuotta!**

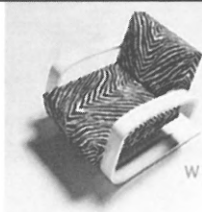
**LEPPÄKOSKEN
SÄHKÖ** KONERNI

VOIMATORI
TYÖTÖT

Sinua varten joka päivä

LAATU®
KALUSTAJAT

www.laaturakustajat.fi

• OHITTAMATTOMAT HINNAT • YKKÖSMERKIT • PARHAAT TUOTTEET

KALUSTEMYYN
PEKKA ALI-TOLPPA

IKKALINEN, Kamraatintie 5
P. (03) 458 7459

LAULUMAA

PARKANO, Kolmoskeskus
P. (03) 448 1331

Avoimna Ma-to 9-17.00 Pe 9.00-18.00 La 9.00-14.00

RAUTAVARASTO LEMPINEN OY

(03) 448 0430
0400 558 943

*Hypää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2009!*

- laakerit - rullaketjut - kiilahihnat - stefat
- öljyt - nivelakselit - hydrauliletkut - liittimet -

SORVAAMO E. AALTO

Parkanontie 90, Parkano
puh. (03) 448 1580, 0400 620 765

IPP
FINNET

Lähellä Sinua

www.ipp.fi

*

p. (03) 450 51

MATKANJÄRJESTÄJÄ TILAUSLIIKENNE

Marttila Tours Ky

0400 464 444

fax (03) 442 6288

**TAKSI
TARJA MARTTILA**

0500 231 610

Parkanontie 62

email: erapaiva@erapaiva.com

Puh. (03) 448 2827

*Hyvää Joulua ja
Onnea vuodelle 2009*

Puusepänliike

PAJUNEN KY

Teollisuustie 13

39700 Parkano, puh. (03) 448 2254

Parkanon Apteekki ja Terveyskauppa Parkanon terveydeksi

Parkanontie 60, puh. (03) 448 2022, fax (03) 448 0128

Palvelemme:

Maanantaisin, tiistaisin,

torstaisin ja perjantaisin

Keskiviikkoisin

Lauantaisin

sunnuntaisin sulj.

Kaksoispyhien sattuessa toisena päivänä klo 11-14

klo 9.00-17.00

klo 9-18.00

klo 9-13.00

**Saarelan
Metalli**

Heikki Saarela

Puh. (03) 448 2831

0500 636 190

*Rauhaisaa Joulua ja
Onnea vuodelle 2009!*

**KORJAAMO
Juhani Korpela**

Puh. (03) 442 1204

0500 225 609

AUTOMYYNTI LIN-I
LIESJÄRVI & NIEMENMAA OY

Vaasankatu 12, PARKANO
www.nettiauto.com/autoln
autolini@ippnet.fi

Harri Liesjärvi 0400 193 600
Juha Niemenmaa 0400 194 600

IKITAITO OY

PORINKATU 1
(03) 448 1520
050 300 3150

Puusepänverstas T:mi Woodypuu Jari Lähteenmäki

- Lasten huonekalut
- Keittiöt, komerot, kylpyhuoneet ym.
- Kalusteiden asennus- ja kokoamispalvelu

Puh. 041 503 5770

Teikankaantie 132, 39530 Kilvakkala

Hanakat
LVI-ASiantuntijaliike

Hanakat
AMMATTILAISET ASIALLA
LVI-TALO KANNOSTO KY
Teollisuustie 18, 39700 PARKANO, puh (03) 448 2400, 448 5123

Kauneus- ja jalkahoitola **RIITTA KESKINEN** dipl. kosmetologi

Parkanontie 45, Parkano
ti-pe 9-17, la 10-13
(tai sopimuksen mukaan)

Puh. 050 366 9725

** Tietokonemyynti ja huolto **

TOPSHOP

T. Kantola

Pahkalantie 1

EUROHAMSTERISTA HALVALLA

Euro **HAMSTERI OY**

Pahkalantie 1, 39700 PARKANO
puh. (03) 448 1142

AVOINNA: ma-pe 9-19, la 9-16
Sunnuntaisin 12-18

*Kiitämme asiakkaitamme
kuluneesta vuodesta ja toivotamme*

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

OLAVI KAIJA OY

Puh. 447 100

*Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2009!*

AUTO-LAHTINEN OY

Ahertajank. 2, 39700 PARKANO, puh. (03) 448 2507

- AUTOTARVIKKEET JA VARAOSAT
- KORJAAMO

*Jouluiiloa
ja siunausta
vuodelle 2009*

*Parkanon
seurakunta*

PARKANO

- kaivua
- tasausta
- pihatöitä
- maanrakennustyöt
- sora-ainetoimitukset
- pihan perustamiset
- ruokamultatoimitukset
- 7 ja 21-tonniset telakaivinkoneet

**Maanrakennus ja Kuljetus
E & A Viitasalo Oy**

0400 631 248

EUROMASTER®
RENGASPAROONI

Teollisuustie 20, 39700 PARKANO
puh. 448 2149

KULMALA

KESKUSKATU 8, PARKANO
PUH. (03) 448 4700
AVOINNA:
MA-PE 9.30-17.30, LA 9-14

Veljekset Saarinen

Yliluomantie 28
38860 SUURIMAA
Fax (03) 458 8196
saarinen@ippnet.fi

Maanrakennustyöt

Pasi Saarinen

040 553 2227

Rakennamme:

- Erilaiset maanrakennustyöt
- Pihatyt
- Putkitustyöt
- Tuntityöt koneilla
- Kokonaisurakoinnit
- Konevuokraus

Metallirakennetyöt

Tero Saarinen

0400 704 341

Valmistamme:

- Traktorivetoiset lavetit
- Koneenkuljetus autot
- Maakärryt
- Paalikärryt
- ym. metallirakenteet
- Kuorma-autojen purku

**PARKANON
AUTOK** **ULU**

Roihanraitti 2
(03) 448 2142

- sinun kotisivusi -

Ylä-Satakunta

Puhelin: (03) 44 381 Fax: (03) 443 844
ilmoitukset@ylasatakuntalehti.fi

Monipuolista viestintää
painotuotteista internetsivuihin.

Parkanon Kirjapaino

Puh. (03) 443 829, 050 539 3829
kirjapaino@ylasatakunta.fi

KIPA
KIRJAKAUPAT

**PARKANON
KIRJAKAUPPA**

Parkanontie 47, 39700 PARKANO

Puh. (03) 448 3500

harri.valisalo@parkanonkirjakauppa.inet.fi

**OPTIKKO
SYRJÄNEN**

Silmätautien erikoislääkäri J. Rekola

Parkano puh. (03) 448 1411

Ikaalinen puh. (03) 458 6520

Kankaanpää puh. (02) 578 8228

*Joulun tunnelmiin
lahjaksi ja itselle*

marimekko®

SANELMAN VAATEAITTA

Parkano puh. 448 2747

PARKANON LASIKUITU

*Taimen-veneet, kanootit ja
lujitemuovityöt, raaka-aineet*

Pahkalan teollisuusalue, puh. 448 3058

Yhdellä puhelinsoitolla

Kynät, paperit, värikasetit, mustepatruunat, laskimet,
faksit, kopio- ja kassakoneet...

(03) 448 1748

Toimitus rahtivapaasti perille akselilla
Parkano - Kankaanpää - Jämijärvi - Ikaalinen
sekä muuallle sopimuksen mukaan

 Toimistotukku

Parkanontie 64, Parkano p. (03) 448 1748 f. (03) 448 2002
toimistotukku@toimistotukku.com www.toimistotukku.com

PARLAVA OY

39750 KUIVASJÄRVI

puh. (03) 442 6311

fax (03) 442 6305

*Toivottaa
Raukaisaa
Joulunaikaa*

www.fennosteel.com

Puh. (03) 448 0811

DESEC OY

desec@desec.com
www.desec.com

TILITOIMISTO
Maria Saarivirta Oy

 Auktorisoitu
Taloushallintoliiton jäsen

- kirjanpidot sekä palkanlaskennat
- tilinpäätös ja verosuunnittelu
- yritysten perustamiset ja yhtiömuodon muutokset
- sähköiset laskutuspalvelut

Keskuskatu 8, PARKANO

puh. (03) 447 200

fax (03) 447 2030

www.tilitoimistosaarivirta.fi

Niittutie 10

KARVIA

puh. 050 550 9321

Matkalla mukana

Ahertajankatu 3

39700 Parkano

Puh. (03) 440 190

Päivystyspuh. 0500 621 241/

050 502 0520

www.lamminmaki.fi

Email: info@lamminmaki.fi

AL **A. LAMMINMÄKI OY**

Meiltä saat Bonusta!

24h

S MARKET

7-21 • 7-18

Aureskosken höyläämö Parkanon jalostetehdas

RAVINTOLA parooni

Ruokaravintola joka makuun,
viikonloppuisin myös viihdykettä
Avoinna ma-to 9-22, pe 9-03,
la 9-03, su 12-22

KAHVILA parooni

Tunnelmallinen
kahvila
Parkanon
keskustassa

Avoinna ma-pe 10-16

Parkanontie 68
39700 Parkano
p. (03) 448 2339

NIGHT BAR parooni

Yövirkkujen bilepaikka
viikonloppujen viettoon
Avoinna la 22-03

Surusidonnasta ilon aiheisiin

Ikikukka

KUKKAKAUPPA JA
HAUTAUSPALVELU

Hanna ja Timo Ojalainen

Parkanontie 70
p. (03) 448 2037
Hanna 050-401 9778 Timo 044-261 4006

HAMMASLÄÄKÄRI RIITTA KOIVUNEN

Satakunnankatu 2 A
Puh. (03) 448 2616

LÄNSI-PIRKANMAAN
KOULUTUSKUNTA YHTYMÄ
Yleissivistävä koulutus

*Rauhaisaa Joulua
ja Onnea Vuodelle 2009!*

Parturi
Kampaamo

YLINEN

Maanantaina suljettu
Parkanontie 41
Puh. 448 2228

Parkanon aikuisopisto

Parkanon kansalaisopisto

Pirkanmaan aikuislukio

Ylä-Satakunnan musiikkiopisto

nanso

Tehtaanmyymälä

Kauppakeskus 3
Humalankatu 3
39700 Parkano
puh. (03) 448 2627

ma-to 9-18
pe 9-19
la 9-15
www.nanso.com

LAHJAPAIKKA
**PARKANON
RATSUTARVIKE**

Puh. (03) 448 4630

Avoimna: ma-to 9-18
pe 9-19
la 9-15

Hyvää Joulua toivottaa

SUPERMARKET
PEKKA

PARKANO Puh. (03) 441 100
Avoimna ma-pe 7-21, la 7-18

Tee se meillä...

...hyvää Joulua

Pesti
HOTELLI
 (03) 440 40

**Kaikkeä Jouluun!
PARKANON EXPERTiltä**
Kodinkoneita
Ompelualan koneita
Tietokoneita
Pelikoneita
Vapaa-ajan koneita
Mopot – mönkijät
Metsä – puutarha
**EXPERT PARKANO
OMPELU ja KODINKONE**

Parkano, puh. (03) 448 3555

HYUNDAI
 SUZUKI

- ☐ MYYNTI
- ☐ VARAOSAT
- ☐ HUOLTO

**AUTOMYYNTI
R. LAIHONEN KY**

Teollisuustie 29
39700 Parkano puh. (03) 448 1377

**PARKANON ISÄNNÖINTI JA
KIINTEISTÖHUOLTO**

isännöinti • kiinteistöhuolto

parkanon.isannointi@ippnet.fi

Parkanontie 70, Parkano
0400 457 524, (03) 448 4579,
fax (03) 448 5555

**Parkanon pankit
toivottavat
Parkanon Joulun lukijoille
Joulurauhaa ja Menestystä
Vuodelle 2009**

 Parkanon Säästöpankki

 **PARKANON
Osuuspankki**

Nordea

*Hyvää Joulua ja Onnellista
Uutta Vuotta 2009*
toivottavat myös seuraavat lehtemme tukijat

Taksi Olavi Kantola
Puh. 0400 833 604

LV-asennukset T:mi Hannu Moisio
Puh. 0400 232 483

Parkanon Kone ja Metalli Oy
Takojaninkatu 6, puh. (03) 440 080

Parkanon Rakennussähkö Oy
Parkanontie 84, puh. (03) 448 1373

Kello-Kulta Syrjänen
Parkanontie 53, puh. (03) 448 2181

Parkanon Ratsastustalli J. Vesanto & P. Virranhaara
Parkanontie 52-56, puh. (03) 448 1511

Parkanon Fysikaalinen Hoitolaitos
Parkanontie 41, puh. (03) 448 3228

Pito- ja Lounasrappu Oy
Teollisuustie 31, puh. 040 847 8201

Pentin Pirssi & Bussit
Puh. 0400 267 730

Ylirunsaan Pihvitila
Tervakuja 59, puh. 0400 441 288

Muutto & Kuljetus T. Anttila Ky
Tervakuja 19, puh. 0400 851 917

Qrecords-viihde Käenkoski
Ari Tuomisto, Alakatu 19, puh. 0400 848 684

Mikeva Parkano
Kunnalliskodintie 1, puh. 020 740 0435

Hinauspalvelu Pauli Syvänen
Parkano, puh. 0400 232 270

Parkanon Betoni Oy
Parkano, puh. (03) 442 5125

Kauneushoitola Hunajainen
Keskuskatu 5, puh. 0500 625 500

Joulutervehdys Parkanosta

*Hyvää joulua ja Onnellista uutta
vuotta Parkanon Joulun lukijoille*

Parkanon kaupunki